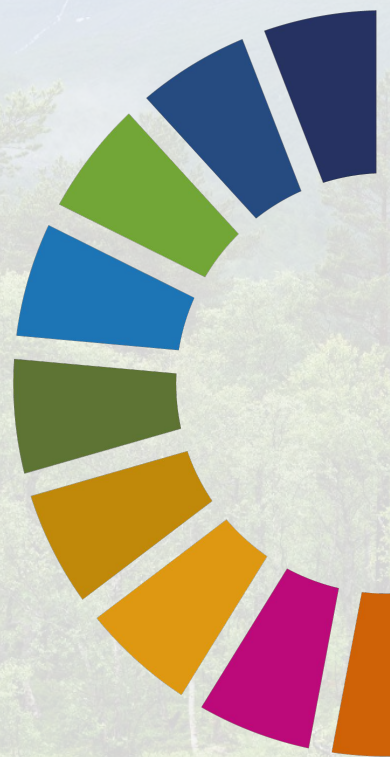

Bærekraftsrapport

Rennebu kommune

2024

RENNEBU KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon

Om denne rapporten

Hva menes med bærekraft?

Oversikt over innhold og metodikk

2. Rennebu kommune

Om kommunen

Arbeid med bærekraft

Suksesshistorie

3. Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

4. Innbyggerundersøkelsen

5. Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft

Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer

Rød tråd i plan og styringssystem

Oversikt tilskudd og virkemidler

Oversikt kunnskapsgrunnlag

1

Introduksjon

- Om denne rapporten
- Hva menes med bærekraft?
- Oversikt over innhold og metodikk

Om denne rapporten

I arbeidet med FNs bærekraftsmål peker regjeringen på kommunene som en av de viktigste aktørene i arbeidet for å nå bærekraftsmålene. Så langt har det ikke blitt etablert felles standarder for hvordan kommunene og fylkeskommunene bør organisere arbeidet med bærekraftsmålene, i tillegg til at vurdering av måloppnåelse er utfordrende uten et felles måle- og rapporteringsverktøy.

Felles bærekraftsnettverk i Trøndelag

For å styrke arbeidet med bærekraftsmålene i Trøndelag er kommunene invitert av fylkeskommunen til å bli med i et felles bærekraftsnettverk. I dag er mange av kommunene i Trøndelag involvert i det regionale bærekraftsnettverket, med formål om å hjelpe hverandre i arbeidet med bærekraftsmålene. Nettverket fungerer som et kunnskaps- og erfaringsdelingsnettverk. I styringsgruppa for nettverket deltar Statsforvalteren i Trøndelag, KS, representanter fra næringsalliansen i Trøndelag og tre av kommunene.

Rapporten skal gi et overblikk over nåsituasjonen i fylket

Bærekraftsnettverket ønsket å få utarbeidet en rapport som gir kommunene i fylket et kunnskapsgrunnlag for å vurdere status innen FNs bærekraftsmål. Et godt kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å vite hvor man står, og hvilket utviklingsbehov man har.

Et felles kunnskapsgrunnlag som skal bidra til å mobilisere næringsliv, akademia og innbyggere til en felles innsats for bærekraftig utvikling

Kunnskapsgrunnlaget skal gi en oversikt over hvordan kommunene i fylket ligger an med bærekraftsarbeidet, basert på etablerte måleindikatorer innen FNs bærekraftsmål. Når en ståstedanalyse og et felles kunnskapsgrunnlag er på plass, er det lettere å mobilisere og støtte innbyggere, næringsliv, organisasjoner og akademia i deres bidrag til bærekraftig utvikling. Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for fylket basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.

Rapporten er utarbeidet av PricewaterhouseCoopers (PwC) som har vært ansvarlig for planlegging av rapporten, datainnsamling og fremstilling av funn.

Hva menes med bærekraft?

Brundtland-kommisjonen introduserte begrepet bærekraftig utvikling i FN-rapporten «Vår felles fremtid» i 1987. Rapporten definerte begrepet bærekraft som “en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov”¹. Bærekraft handler om balanse mellom økonomisk fremgang, sosial rettferdighet og miljøbeskyttelse, samt å sikre en fremtid som tar hensyn til både dagens og fremtidige generasjoners behov. Bærekraft er en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å tilfredsstille sine behov².

I 2015 ble *Agenda 2030* med 17 bærekraftsmål vedtatt av FNs generalforsamling. Agenda 2030 er verdens handlingsplan for å oppnå en bærekraftig utvikling, og utgjør det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer. De 17 målene inkluderer 169 delmål som sier noe om hvilke områder som er særlig viktige, som å utrydde fattigdom og sult, sikre god helse og utdanning til alle, redusere ulikhet i verden og stanse klimaendringene. Agenda 2030 slår fast at det er et felles ansvar å styre utviklingen på en bærekraftig måte. For å nå bærekraftsmålene kreves det en felles innsats fra både myndigheter, sivilsamfunn, privat sektor og academia i alle land³.

1] World Commission on Environment and Development (WCED) (1987) Our Common Future

2] Store Norske Leksikon (2023), Bærekraftig utvikling

3] Regjeringen (2021) Stortingsmelding nr. 40 (2020-2021): Mål med mening

Oversikt over innhold og metodikk

Denne rapporten skal gi en oversikt og en ståstedsanalyse av arbeidet med bærekraft i kommunen. Rapporten er bygd opp og strukturert rundt FNs bærekraftsmål. Dette gir en etablert ramme for å arbeide med bærekraft og sikrer at rapporten hensyntar de ulike dimensjonene ved bærekraft. Rapporten har brukt en kombinasjon av kvantitative og kvalitative metoder og skal belyse:

Om kommunen og arbeid med bærekraft: Kapittel 2 gir et øyeblikksbilde av kommunen, gjennom *kommunen i tall*. Videre beskrives kommunens organisering og arbeid med bærekraft, basert på intervjuer og gjennomgang av dokumentasjon. Næringslivets innsats innen bærekraft beskrives også. I kapittelet presenteres det en suksesshistorie fra kommunen knyttet til bærekraft.

Ståstedsanalyse: Data for ulike indikatorer knyttet til FNs bærekraftsmål er samlet inn fra offisielle kilder slik som SSB, Miljødirektoratet og DSB. Ståstedsanalysen gir et oversiktsbilde av kommunens prestasjoner innen ulike bærekraftsindikatorer i forhold til hele fylket. Disse dataene er samlet og analysert, og presenteres i kapittel 3.

Innbyggerundersøkelse: Respons Analyse har gjennomført en innbyggerundersøkelse om bærekraft blant innbyggerne i Trøndelag, på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. I kapittel 4 presenteres utvalgte svar fra undersøkelsen.

Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft: Kapittel 6 oppsummerer hvilke forventninger man har nasjonalt til bærekraftsarbeidet, en oversikt over regionale planer og strategier, og hvordan dette henger sammen med styringssystemet. Kapittelet viser også til et bibliotek med oversikt over tilskudd og virkemidler mht. bærekraft. Her vil det være endringer år for år utfra hva ulike aktører/myndigheter har som fokusområder. Oversikten er ikke uttømmende. I tillegg presenteres en oversikt over relevante kunnskapsgrunnlag.

2

Rennebu kommune

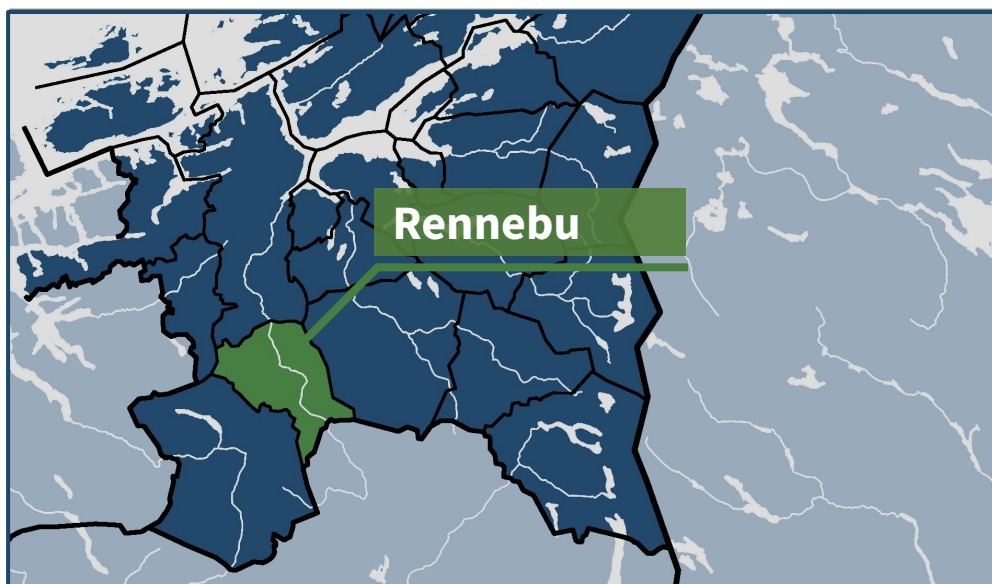
- Om kommunen
- Arbeid med bærekraft
- Suksesshistorie fra kommunen

Rennebu kommune i tall

Rennebu kommune, ligger øverst i Orkdalsfjøret i det sørlige Trøndelag, og dekker et areal på 948 km². Kommunen grenser til Orkland i nord, Midtre Gauldal i øst, Tynset i sør, Oppdal i sørvest og Rindal i vest.

Kommunen inneholder flere tettsteder, inkludert Berkåk som fungerer som administrasjonssenter og viktig transportknutepunkt med togforbindelser og E6. Andre tettsteder er Ulsberg, Innset, Nerskogen, Stamnan og Voll. Omtrent 38% av befolkningen bor i disse tettstedene.

Rennebu er en mellomstor kraftkommune med syv kraftverk. Kommunen er også en av de største hyttekommunene i fylket. Hovednæringsveiene er jordbruk og skogbruk, inkludert tilhørende foredling. I tillegg har kommunen en sørsamisk befolkning, hvor de fleste er knyttet til reindriften i Trollheimen.

2 485

Innbyggere (2. kvartal 2023)

2 428

Innbyggere, forventet utvikling i 2030

141 494 kroner

Kommunale driftsutgifter per innbygger (2022)

3

Innbyggere per km²
Befolkningstetthet 2022

400

Pendling ut av kommunen (2022)

323

Pendling inn til kommunen (2022)

Kommunens arbeid med bærekraft

Organisering

Kommunen jobber tematisk med bærekraft og har ikke noen som har et særskilt koordineringsansvar for bærekraft. Forankring og koordinering skjer i strategisk ledergruppe.

Planer og samarbeid

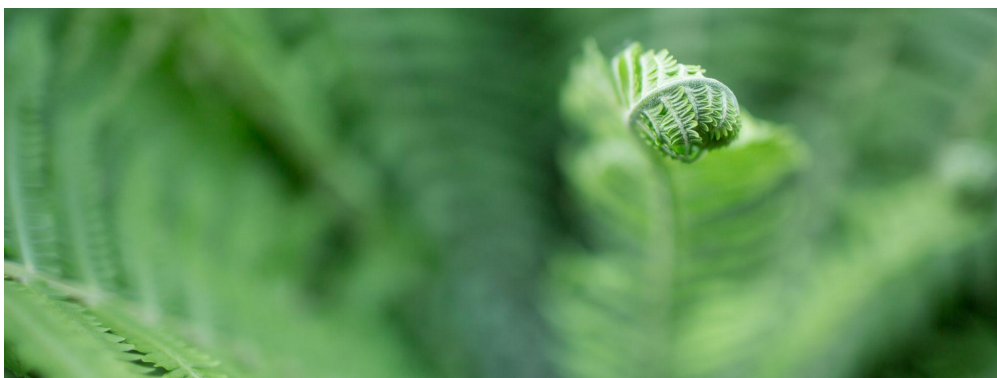
Kommuneplanens samfunnsdel ble oppdatert høsten 2023 med omfattende medvirkning i forbindelse med planarbeidet, eksempelvis gjennom dialogmøter og ideverksted. FNs bærekraftsmål er lagt til grunn i arbeidet.

Prioriteringer

Overordnet mål i kommuneplanens samfunnsdel er: "Barnas Rennebu - Raus, trygg og spennende". Kommunen vektlegger at Rennebu skal være førstevalget for barn, unge og barnefamilier. Kommunen skal posisjonere seg som et godt sted å være, hovedsakelig som bosted, men også som destinasjon for besøkende.

Strategiske områder er:

- Bolyst og livskvalitet - inkluderende, trygg og lykkelig
- Kompetanse, verdiskaping og naturressurser - levende, miljøvennlig og attraktiv
- Kommunikasjon og infrastruktur - Ambisiøs, kraftfull og tilgjengelig

Sjå me - Sammen for barn og unge Rennebu

Kommunen bruker BTI-modellen (Bedre tverrfaglig innsats) som er en samhandlingsmodell som beskriver den sammenhengende innsatsen i og mellom tjenester rettet mot gravide, barn, unge og familier som det er knyttet en bekymring til. Modellen skal bidra til tidlig innsats, samordne tjenester og foreldreinvolvering. Samhandlingsmodellen synliggjør blant annet hvordan planer, rutiner, møtearenaer og tiltak på de ulike nivåene i kommunen sikrer at utsatte barn får riktig hjelp til riktig tid.

Klima og miljøplan

Revidert klima og energiplan for 2022-2031 er lagt ut til høring. Revidert plan inkluderer både fokus på klimaomstilling og klimatilpasning. Samfunnet må omstilles til å bli mer klima- og miljøvennlig, samtidig som at det må tilpasses til et annerledes og tøffere værbylde. Handlingsplanen knyttet til klima og energi har blant annet tiltak knyttet til energieffektivisering av kommunale bygg, krav til energi- og klimavurderinger når kommunen lyser ut anbud og det å legge rette til mer miljøvennlig transport.

Nytt renseanlegg

Kommunen har investert i et nytt renseanlegg som skal erstatte eksisterende renseanlegg med nytt avløpsrenseanlegg. Nytt anlegg skal bygges for å håndtere økt utslipp fra befolkning og industri i kommunen.

Rennebu Frivilligsentral

Rennebu frivilligsentral har et godt aktivitetsnivå blant unge og eldre, og er synlig og dedikert i kommunen med stort engasjement. Sentralen var særlig viktig under håndtering av Covid-19 pandemien og var en viktig støttefunksjon og delaktig i kommunens tjenester. Sentralen bidrar blant annet til utlån av utstyr.

Nasjonalparken Næringshage skal skape et attraktivt utviklings- og kompetansemiljø i Oppdal og Rennebu

Nasjonalparken Næringshage har som overordnet målsetting å skape et attraktivt utviklings- og kompetansemiljø i Oppdal og Rennebu. Næringshagen eies delvis av kommunene Rennebu og Oppdal, samt 11 andre eiere.

Næringshagen bidrar til bærekraftig utvikling ved å legge til rette for bedriftsetableringer, fremme vekst i eksisterende bedrifter, og styrke verdiskapingen hos målbedriftene. Dette arbeidet har et særlig fokus på å skape økonomisk merverdi for bedriftene som er tilknyttet næringshagemiljøet. Næringshagen er også med på en rekke ulike prosjekter som springer ut fra næringslivet og privatpersoner i regionen, eller som næringshagen selv har initiert. Eksempler på prosjekter er:

Trainee Trøndelag: Nasjonalparken Næringshagen er en del av Trainee Trøndelag og kan tilby trainee-ordningen i Oppdal og Rennebu.

Industri 4.0: Nasjonalparken Næringshage samarbeider med forskere på NTNU om å skape smarte digitale løsninger for å gjøre industrien mer effektiv og bedre rustet til å håndtere fremtidige utfordringer.

Forprosjekt OmbruksHub: Parken har fått støtte til å gjennomføre et forprosjekt som skal se på en felles satsing for ombruk av byggematerialer lokalt. Prosjektet skal se på løsninger for bedre ressursutnyttelse av store mengder overskuddsmaterialer i bygg- og anleggsprosjekter.

Verdiskapingsprogrammet for Trøndelag Sør er et felles prosjekt initiert av regionrådet for å styrke regionens utvikling og ivareta felles interesser. Trøndelag Sør består av seks kommuner: Rennebu, Oppdal, Melhus, Midtre Gauldal, Holtålen og Røros. Programmet har som formål å utvikle og følge opp prosjekter for å øke verdiskaping og arbeidsplasser i regionen. Dette inkluderer å styrke pågående prosjekter og utvide disse til større deler av regionen. Regionalt utviklingsarbeid gjennomføres i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune og Innovasjon Norge, med et sterkt fokus på utnyttelse av regionens rike bioressurser og andre fortrinn.

Suksesshistorie fra kommunen | Ungdom i sentrum

Bakgrunn

Det ble etablert fritidsklubb i Rennebu i 1983. I 2010 flyttet fritidsklubben inn i nye lokaler, samlokalisert med Rennebu barne- og ungdomsskole. Lokalene ble delt med skolens SFO. Fra 2022 måtte fritidsklubben flytte ut av sine lokaler uten å ha nye lokaler å flytte inn i. I mangel av fritidsklubbtilbud ble det registrert uønsket samling av ungdommer på nærbutikkene og forebyggende tjenester, og ungdommene var selv tydelige på behovet for ny fritidsklubb. Rennebu kommune vedtok ny samfunnsdel i 2023 med mål om å være «Barnas Rennebu – raus, trygg og spennende!». Dette, kombinert med behovet for et møtested for ungdom, dannet bakgrunnen for prosjektet «Ungdom i sentrum» gjennom Program for folkehelse.

Ambisjon

«Ungdom i sentrum» er et folkehelseprosjekt av Rennebu kommune gjennom deltakelse i Program for folkehelsearbeid i Trøndelag. Tema for programmet er psykisk helse og rusforebyggende arbeid blant barn og unge. Målsettingen med prosjektet var samskaping av en trygg og aktiv møteplass for barn og unge i 7.-10. trinn, i form av en fritidsklubb i Rennebu sentrum. Dette er et tiltak for å styrke barn og unges psykiske helse ved å fremme engasjement, tilhørighet og relasjonsbygging i bygda.

Tiltaket «Ungdom i sentrum» har todelt betydning. Det handler om å sette ungdommens behov og ønsker i sentrum, og skape et fysisk møtested i Rennebu sentrum. Ungdommenes medvirkning er selve grunnmuren i prosjektet. I tillegg anses det som nøkkelfaktorer å:

- Skape samarbeid på tvers av sektorer, ha en klubbleder med kunnskap om ungdommens historie og særpreg, samt etablere et klubbstyre med lokale og gode rollemodeller.
- Lage en modell for systematisk evaluering av klubben og dens innhold.

En gjennomgående og tydelig strategi var å involvere et bredt spekter av kommunale enheter og frivillige sammen med ungdommene, og selvfølgelig sørge for at ungdommene alltid var i sentrum. Det ble gjennomført idédugnad med ungdommer fra 7.-10.trinn, der ble det også laget en tidsplan for prosjektet. Det ble også gjennomført logokonkurransen etter idédugnaden. Flere av ideene ble tatt videre til tre medvirkningsverksted: Street-art, grafittikurs, samt innredning og innflytting. Ungdommene bygde resepsjon, skohyller, laget eget MOT-rom, monterte spill, og innredet kinorom/spillrom. Åpningen av Sentrum fritidsklubb med omvisning, servering og taler hadde omtrent 70 deltakere.

Prosess

Strategisk lederteam var styringsgruppe for prosjektet, hvor det ble dannet en prosjektgruppe og to arbeidsgrupper. Prosjektet hadde bred involvering fra blant annet leder folkehelsekoordinator, leder fritidsklubb, kulturskolerektor, driftsleder teknisk, MOT, politi, ungdomsarbeider og frivilligsentral. Leder og nestleder ungdomsråd var samarbeidspartnere i prosjektet og fulgte prosessen tett. FAU, Røde Kors, lokalavisa, helsestasjon for ungdom, rektorer ved offentlig og privat skole var også viktige samarbeidspartnere. For hvert gjennomførte medvirkningsverksted ble det skrevet refleksjonslogg for å evaluere tiltakene, og til god nytte for kommende prosjekter i kommunen. Prosjektet har vært tilknyttet FoU-veileder fra RKBU Midt-Norge.

Suksesshistorie fra kommunen | Ungdom i sentrum

Resultater

- a) Offisiell og høytidelig åpning av ny fritidsklubb med 60-70 fremmøtte. Hovedfunnene fra evalueringen var at mange ungdommer som tidligere har brukt ungdomsklubb ser også for seg at de fremover vil bruke “Ungdom i Sentrum”. Viktige faktorer for deltakelse var attraktive og relevante aktiviteter, gode vennerelasjoner og trygge voksne på klubben. Ungdommene er tydelige på at det har vært enkelt å bidra i prosjektet. De føler de har hatt påvirkningskraft og ser resultatene. Huset står ferdig og tilbudet er i normal drift. Vi vurderer det derfor slik at vi har nådd målet om samskaping av en aktiv og trygg møteplass.
- b) Tiltaket har bidratt til at vi har etablert et sterkere tverretatlig samarbeid. Vi har nå en felles forståelse for hva fritidsklubben er. Vi har en felles forståelse av rollen til de ansatte i klubben og hvordan fritidsklubben kan være en arena for endringsarbeid i ungdomsmiljøet. “Ungdom i Sentrum” er tatt inn som et tiltak i handlingsplanen til folkehelseplanen. Fritidsklubben er en rusfri klubb med nulltoleranse. MOT-rommet i huset synliggjør dette og alle som ønsker å delta i klubben får en individuell samtale der de skriver under på en kontrakt på rusfrihet i huset.
- c) Prosjektet har bidratt til at ungdommene selv ser viktigheten av en trygg møteplass der det er rom for alle. De beskriver hvordan de nå har et sted der alle kan møtes på like premisser. Dette er et godt utgangspunkt for videre arbeid. Det å ha en aktiv og trygg møteplass er et kontinuerlig arbeid og vil derfor videreføres etter prosjektets slutt.

Konklusjon

Den nye fritidsklubben reduserer sosial ulikhet i psykisk helse ved at det er en gratis møteplass der det finnes et rom for alle. Uansett om du liker støy og høy aktivitet eller roligere omgivelser og aktiviteter, finnes det et sted for deg i huset. Man har mulighet til å delta på et stort utvalg aktiviteter og samtidig trekke seg tilbake når man har behov for det. Dette fører til en lavere terskel og større grad av sosialisering på deltakernes premisser.

Alle trenger et sted å høre til – noe Sentrum Fritidsklubb kan være. Vi har utformet et årshjul der blant annet “plan for ungdomsmedvirkning” og informering om tiltaket blir satt i system. Her finner du årlig tid for “Allmøter” der alle klubbmedlemmer, ansatte i og rundt klubben og ungdomsrådet deltar. Ungdomsrådet skal da ta informasjon som blir drøftet i Allmøte opp i Hovedutvalget for oppvekst og omsorg. I tillegg finner man informasjonsrunde i AIK (Avdeling for integrering og kvalifisering) i årshjulet, for å sikre at alle føler seg velkommen inn i klubben.

Våre viktigste læringspunkter i prosessen har vært å sette av nok tid til å skape en felles forståelse av utfordringen og velge tiltak deretter. Det er også viktig at med en kontinuerlig innsats for å sikre god forankring gjennom hele prosessen. Et godt tiltak trenger ikke å være så kostbart, og det er fordeler med å ha flere delmål som gjennomføres på kort tid. Det er viktig å ikke ha for høye forventninger til ungdommene, men heller lytte til dem og iverksette tiltak deretter. Stabile og trygge voksne er avgjørende for å skape en trygg møteplass. Det er også viktig å dokumentere på de kanalene ungdommene følger med på, som for eksempel Snapchat, Instagram, TikTok og lignende.

3

Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

Ståstedsanalysen skal gi en oversikt over kommunens utvikling innen FNs bærekraftsmål

Ståstedsanalyse

Ståstedsanalysen skal si noe om hvordan kommunen ligger an i bærekraftsarbeidet, og inkluderer en analyse av en rekke indikatorer som kan knyttes opp mot FNs bærekraftsmål. Analysen skal gi en oversikt over kommunens resultater og utvikling innen hver indikator.

Hva menes med indikatorer?

En indikator er statistikk eller data som brukes for å få forståelse av en tilstand eller en utvikling på et område. Bærekraft er omfattende og komplisert. For å si noe om bærekraft er det viktig å se på utvikling over tid, samt sammenligne med utvikling i sammenlignbare områder. I dette tilfellet sammenlignes kommunen med gjennomsnittet til Trøndelag fylke.

Hvordan måle bærekraft?

Analysen er basert på etablerte indikatorer innen FNs bærekraftsmål. Utvalget av indikatorer har tatt utgangspunkt i anerkjente indikatorer som anbefales for å måle bærekraft, blant annet FNs indikatorsett, EU håndbok "Voluntary Local Review", Mål med mening, KS/SSB taksonomi og United 4 Smart Sustainable Cities. I samarbeid med Trøndelag fylkeskommune er det valgt ut et indikatorsett basert på hvor det finnes god tilgjengelig statistikk for de ulike delmålene. Til sammen har det blitt samlet inn og sammenstilt 71 indikatorer.

Offentlig tilgjengelige data

For å sikre konsistens og høy grad av gjenbrukbarhet er offentlig tilgjengelig informasjon lagt til grunn i analysene. Dette gir et godt sammenligningsgrunnlag på tvers av kommunene i rapportserien. I sammenslåtte kommuner har man tatt utgangspunkt i data fra opprinnelige kommuner og sammenstilt, og evt gjort forutsetninger. Det samme gjelder for data før fylkessammenslåingen. Noen kommuner mangler data på enkelte indikatorer som følge av manglende tallgrunnlag i databasen til kildene (eks. SSB). Dette kan være på grunn av manglende innrapporterte data eller anonymiserte data.

Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for kommunen basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.

71 indikatorer som måler kommunens ståsted innen FNs bærekraftsmål

(...) = mangler data for Rennebu kommune

Ståstedsanalysen viser at Rennebu kommune er på riktig vei med bærekraftsarbeidet, men har også flere områder med forbedringspotensial

FNs bærekraftsmål har stor innvirkning på norsk politikk – både nasjonalt, regionalt og lokalt. En oppsummering av hvordan kommunen ligger an i forhold til målene vil gi en oversikt over hvor man står, og vil være et godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av utviklingsbehov i kommunen. Oppsummeringen av kommunens ståsted innen bærekraftsmålene presenteres over de påfølgende sidene, etterfulgt av en analyse av hver enkelt indikator.

Økning i vedvarende lavinntekt i kommunen

Bærekraftsmål 1 har som mål å utrydde all ekstrem fattigdom og halvere andelen mennesker som lever i relativ fattigdom. Ifølge den internasjonale rapporten om bærekraftsmålene¹ har Norge oppnådd delen av målet som handler om å utrydde ekstrem fattigdom, men har utfordringer med en økende andel relativ fattigdom i landet.

Rennebu kommune har hatt en økning i husholdninger med lavinntekt, og har både flere personer og barn i husholdninger med lavinntekt enn snittet i Trøndelag. Kommunen har også en høyere andel mottakere av stønad til livsopphold, men færre med sosialhjelp som sin primære inntekt. Inntektsulikheten i kommunen har også økt i tråd med fylket, men kommunen har en lavere inntektsulikhet enn snittet.

Stabil fastlegedekning, men flere tidlige dødsfall

Bærekraftsmål 3 har som mål å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. God helse er en forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet. Norge har et velutviklet helsesystem, med god helsedekning. Selv om mange rapporterer at de har det godt, er det flere som

har det dårligere enn før. Norge skårer også dårligere på lykkeindeksen enn de andre nordiske landene. Rennebu kommune har færre elever med psykiske plager enn snittet, en gjennomsnittlig vekst i vaksinerte, samt en høy og stabil fastlegedekning. Kommunen har imidlertid en økning i antall tidlige dødsfall per innbygger, som er en motsatt utvikling fra fylket som helhet.

En generell utfordring med overvekt og fedme

Bærekraftsmål 2 handler om at alle skal ha tilgang på næringsrik og bærekraftig mat, og at ingen skal sulte. Norge har utryddet sult, og matsikkerheten er god. Landets største utfordring er imidlertid økt overvekt og fedme, usunt kosthold og feilernæring blant eldre. I tillegg har 15-21% av barn i Norge overvekt eller fedme. Rennebu kommune har

Ikke tilgjengelig data på dette, men det er generelt en økning i andelen med overvekt i hele fylket. Kommunen har videre en lavere andel elever på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime, sammenlignet med fylkessnittet. Den laveste andelen er for jenter, hvor under halvparten av elevene spiser frokost. Når det gjelder omdisponering av dyrket mark til andre formål enn landbruk så har kommunen store hopp i 2016 og 2002, men lave tall utover dette.

Høyere kompetanse og flere som trives på skolen

Bærekraftsmål 4 handler om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Inkluderende opplæring av god kvalitet er en av de viktigste byggeklossene for velstand, helse og likeverd i samfunnet. Norge har et godt utdanningssystem, men har mangel på kvalifiserte lærere og barnehageansatte.

Kommunen har hatt en nedgang andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning og ligger under fylkessnittet. Samtidig har kommunen en høyere andel elever med grunnleggende kompetanse i både lesing og regning, flere barn som trives, og en høyere fullføringsgrad innen videregående opplæring. Kommunen har likevel hatt en økning i andel elever som står utenfor arbeid, arbeidsmarkedstiltak og utdanning det siste året.

5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

Færre kvinner i arbeidsstyrken enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 5 har som mål om å oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet. Norge har kommet langt, og har en høy grad av likestilling i samfunnet. Likevel er det fortsatt en vei å gå. Kvinner har gjennomsnittlig lavere lønn enn menn, og i næringslivet er det færre kvinner i lederstillinger og i styrerom. Rennebu

kommune har en høyere andel kvinnelige ledere enn fylkessnittet. Likevel er det færre sysselsatte kvinner i arbeidsstyrken, og flere som jobber i deltidsstillinger enn i fylket som helhet. Ser man på forskjell i lønn mellom menn og kvinner er det en økende ulikhet i hele fylket. Rennebu har imidlertid en lavere lønnsforskjell mellom menn og kvinner enn snittet, selv om også kommunen har hatt en økning.

7 REN ENERGI TIL ALLE

Generell økning i energiforbruk i Trøndelag

Bærekraftsmål 7 handler om å sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris. I Norge er alle delmålene i mål nummer 7 så godt som oppnådd ifølge Regjeringen. Det Norge har å jobbe med er å øke energieffektiviteten, og bli flinkere til å spare på strømmen. Strømbehovet i Norge forventes å øke når

industri og transport også elektrifiseres. Dette gjelder også Rennebu kommune, men kommunen har hatt en større økning og ligger dermed over fylkessnittet de siste årene. Kommunens eget forbruk i kommunale bygg har vært stabilt, men også høyere per kvadratmeter enn snittet i Trøndelag.

6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

Mindre lekkasje enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 6 handler om å sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle. Vannkvaliteten i Norge er god, men vi har utfordringer knyttet til forurensning og rensing av avløpsvann. Norge må reparere gamle vannledninger og -nett slik at kvaliteten på drikkevannet holder seg god og rørene ikke lekker. I snitt

lekker 30 prosent av vannet ut før det når forbrukeren. Rennebu kommune har en vesentlig mindre lekkasje enn både fylkes- og landssnittet, og kommunen har tidligere hatt en høy grad av fornyet kommunalt ledningsnett. Spillvannsnett har vært mindre fornyet, og kommunen har ellers en lav grad av tilknytning til kommunal avløpstjeneste sammenlignet med fylkessnittet.

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Lavere sysselsettingsgrad, men økt sysselsettingsbidrag

Bærekraftsmål 8 skal fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle. Norsk arbeidsliv er blant de mest produktive i verden, men må gjøre mer for å hindre at unge mennesker ikke faller ut av skole og næringsliv. I Trøndelag fylke er det flere som er sysselsatt enn gjennomsnittet i landet. Rennebu

kommune har hatt en nedgang i sysselsettingsgrad og ligger under snittet de siste sju årene. Sysselsettingsgraden for innvandrere har hatt en nedgang, men graden for unge har økt. Kommunen har også hatt en økning i sysselsettingsbidraget, noe som betyr at færre pendler ut eller at flere pendler inn i kommunen. Ser man på sykefraværet har denne også økt i Rennebu de siste ti årene.

9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

Henger etter i utbygging av bredbåndinfrastruktur

Bærekraftsmål 9 handler om å bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon. Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. I Norge er infrastrukturen godt utbygd, og neste steg vil være å gjøre industrien i landet mer bærekraftig. Rennebu kommune

henger noe etter når det kommer til utbygging av infrastruktur knyttet til bredbånd, og ligger bak snittet for både tilgang til fast bredbånd og mobildata. Kommunen har også en lavere elbilandel enn snittet i Trøndelag. Infrastrukturen for elbiler er imidlertid bedre enn gjennomsnittet, og legger godt til rette for en potensiell økning i elbilandelen.

11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN

Økende forsørgerbrøk er en trend i hele Norge

Bærekraftsmål 11 handler om å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. I Norge bor rundt 80 prosent av befolkningen i byer og tettsteder, og de fleste har tilgang til vann, veier, tjenester, energi og søppelhåndtering. Rennebu kommune har hatt en nedgang i andelen barn som bor trangt, og ligger dermed under

fylkessnittet det siste året. Videre har kommunen en høyere forsørgerbrøk enn fylkessnittet, noe som betyr at kommunen har færre yrkesaktive per eldre. I likhet med både fylket og landet forøvrig har også forsørgerbrøken økt, og er forventet å øke enda mer de neste ti årene.

10 MINDRE ULIKHET

Høyere uføretrygdeandel enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 10 innebærer å redusere ulikhet i og mellom land. I det store bildet har Norge generelt små lønnsforskjeller, og Norge scorer høyt når det gjelder likestilling. Likevel har forskjellene mellom fattig og rik økt siden 1980. Hoveddriveren til økte forskjeller er inntektsutviklingen blant de rikeste. Rennebu kommune har hatt en nedgang i

sysselsettingsandel for både menn og kvinner, og for kvinner er andelen lavere enn gjennomsnittet i Trøndelag. Kommunen har også en generelt høyere uføretrygdeandel enn fylkessnittet. Når det gjelder utdanningsnivå har Rennebu kommune hatt en økning i andel som fullfører utdanningen, men ligger fortsatt bak snittet i Trøndelag.

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Mer avfall per innbygger og lavere gjenvinningsgrad

Bærekraftsmål 12 handler om å sikre bærekraftig forbruk og produksjon, som innebærer å gjøre mer med mindre ressurser. Norge er relativt gode på gjenvinning av avfall, men er også ett av landene med verdens høyeste forbruk per innbygger. Norge henger generelt etter i omstillingen til en såkalt sirkulær økonomi, der ressurser og produkter

repareres, gjenbrukes og resirkuleres. Rennebu kommune begynte å sortere matavfall i 2020, men har likevel både mer matavfall, farlig avfall og generelt husholdningsavfall enn fylkessnittet.

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

Høyere klimagassutslipp per innbygger enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 13 har som mål å stoppe klimaendringene. Dette innebærer å handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem. Norge har så langt gjort flere tiltak for å bekjempe klimaendringene, slik som å øke CO₂-avgiften og redusere kostnaden for klimavennlige alternativer. Blant annet gjennom bruk og

kjøp av elbiler, og innen resirkulering. Norge er imidlertid en betydelig eksportør av olje og gass, noe som betyr at vi er en mye større bidragsyter til klimaendringene enn våre nasjonale utslipp skulle tilsi. Generelt har Trøndelag fylke i snitt et høyere klimagassutslipp enn landssnittet. Rennebu kommune har i tillegg et høyere utslipp per innbygger enn Trøndelag, selv om utslippsmengden per innbygger har vært relativt stabil de siste årene. Den største bidragsyteren til klimagassutslipp i kommunen er veitrafikk (E6, FV700 og RV3).

15 LIVET PÅ LAND

Kommunen har bevart skogareal, og økt vernet areal

Bærekraftsmål 15 innebærer å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold. I Norge har man et omfattende regelverk for bærekraftig bruk og bevaring av naturen. Norge ligger ikke an til å nå

bærekraftsmålene om gjenoppretting av tapt natur, og er heller ikke på vei til å kunne nå disse delmålene. Vi er også langt unna å oppfylle målet som er satt for beskyttelse og verning av økosystemer. Selv om Rennebu kommune har hatt en nedgang i ubebyggt areal, har kommunen likevel bevart et høyt skogareal. Kommunen har imidlertid en lavere andel vernet areal av totalt landareal enn gjennomsnittet.

14 LIVET I HAVET

Ikke tilgjengelig kommunedata på “Livet i havet”

Bærekraftsmål 14 handler om å bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Norge har utviklet en reguleringsplan for Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen. Myndighetene har også identifisert viktige områder for biomangfold. Det er likevel flere områder som Norge må arbeide med. Norske

myndigheter mangler bla. en plan for bevaring av sjøfugl, fisketrålere får med seg tilleggsfangst som rammer truede arter, man mangler et juridisk instrument for opprettelse av beskyttede marine områder i den økonomiske sonen mm. Som innlandskommune har Rennebu naturlig nok ikke tilgjengelige kommunedata på dette området. For Trøndelag generelt har det blir samlet inn mindre avfall fra ryddeaksjoner de siste tre årene enn tidligere år.

16 FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNGERENDE INSTITUSJONER

Økning i andel barn og ungdom med barnevernstiltak

Bærekraftsmål 16 handler om å fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati med relativt små forskjeller. Det norske samfunnet kjennetegnes av høy

grad av tillit, gode velferdsordninger, og et velorganisert arbeidsliv. Rennebu kommune har hatt en økning i årlige anmeldelser per innbygger, som var på sitt høyeste i 2022. Kommunen har også flere barn og unge med barnevernstiltak enn fylkessnittet, selv om andelen har gått ned.

Oppsummering av utviklingsområder i kommunen

Oppsummeringen av ståstedsanalysen viser at Rennebu kommune ligger godt an i forhold til mange indikatorer, men kommunen har likevel et forbedringspotensiale på flere områder.

Områdene hvor Rennebu har størst utfordringer legges frem som potensielle utviklingsområder. Dette er områder som anbefales å vurderes nærmere, samt legges ekstra fokus på i det videre arbeidet med bærekraftig utvikling i kommunen.

Det bør presiseres at innspillene til utviklingsområder er basert på ovennevnte dataanalyser, og områdene bør kartlegges grundigere før igangsettelse av tiltak. Følgende utviklingsområder bør vurderes i videre arbeid med bærekraftig utvikling i kommunen:

- *Mål 1: Utrydde fattigdom:* Kommunen har en økning i vedvarende lavinntekt, og ligger over snittet både når det gjelder personer og barn i husholdninger med lavinntekt. Kommunen har også mange stønadsmottakere til livsopphold.
- *Mål 5: Likestilling mellom kjønnene:* Kommunen har hatt færre kvinner i arbeid enn fylkessnittet i flere år. I tillegg til har kommunen flere kvinner i deltidsstillinger, over halvparten av de sysselsatte jobber deltid.
- *Mål 7: Ren energi til alle:* Kommunen har en større forbruksøkning per innbygger enn fylkessnittet, samt at kommunens eget forbruk per kvadratmeter har vært høyere enn snittet de siste åtte årene.
- *Mål 10: Mindre ulikhet:* I tillegg til å ha lavere sysselsettingsgrad, har kommunen også høyere uføretrygdeandel enn fylkessnittet. Kommunen har også lavere fullføringsgrad i utdanningen enn snittet, selv om andelen er økende.
- *Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon:* Kommunen har i jevnt over hatt mer avfall per innbygger, samt en lavere gjenvinningsgrad enn fylkessnittet.

- *Mål 16: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner:* Kommunen har hatt en økning i antall anmeldelser per innbygger, og har flere barn med barnevernstiltaket enn fylkessnittet.

Samarbeid er nøkkelen for å nå målene

Dette er forbedringsområder som er utfordrende å løse for én enkelt kommune alene. Et godt samarbeid på tvers vil derfor være avgjørende for å lykkes med arbeidet med bærekraftig omstilling i fylket. Dette er man allerede godt i gang med gjennom etableringen av *Bærekraftsnettverket i Trøndelag*.

I dag brukes nettverket som en arena for å ta opp problemstillinger som er krevende å jobbe med, samt å dele god praksis mellom kommunene. Nettverket har allerede diskutert viktige temaer slik som bærekraft i politiske saker, kommunale plan- og styringssystemer, bærekraftige anskaffelser, matsvinn, folkehelse og bærekraftsmål, samt indikatorer.

Videre anbefales det at man benytter bærekraftsnettverket aktivt til å arbeide med problemstillingene som er spesielt relevant for hele Trøndelag. Flere av utfordringsområdene er også relevante på nasjonalt nivå, hvor nasjonale samarbeid kan være aktuelt. I dag inviteres kommunene allerede til Teamsmøtene "bærekraftfredag" i regi av det nasjonale bærekraftsnettverket. Møtene tar opp relevante temaer som det nasjonale nettverket er opptatt av. I tillegg vil bærekraftsrapportene til hver enkelt kommune være et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere kommunespesifikke utviklingsområder.

Det finnes også en rekke tilskudd og virkemidler som kan kobles opp mot flere av utviklingsområdene i fylket. Disse presenteres i en egen oversikt i kapittel 5.

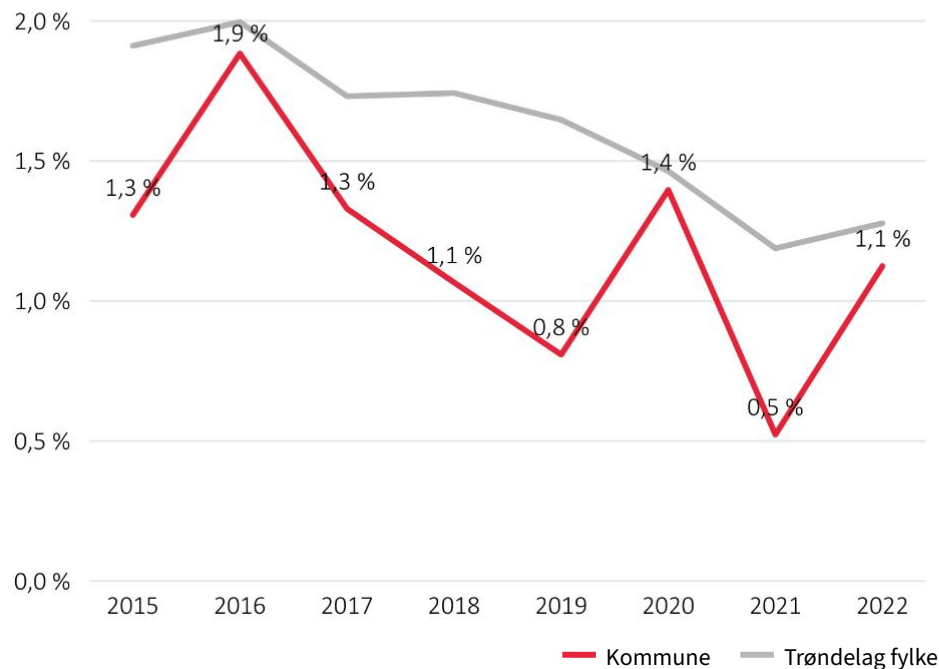

Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.1: Utrydde all ekstrem fattigdom

Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt

Andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt sier noe om hvor stor del av befolkningen som er avhengig av stønad som sin primære inntektskilde. I Rennebu kommune har andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt variert i perioden, men har gjennom hele perioden vært under gjennomsnittet i Trøndelag.

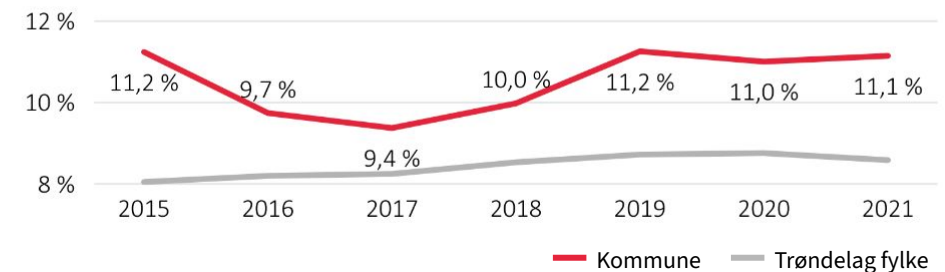
Vedvarende lavinntekt i husholdninger har hatt en økning i Rennebu kommune de siste fem årene, hvor både andel personer og andel barn i husholdninger ligger over fylkessnittet.

Delmål 1.2: Halvere relativ fattigdom

Andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %

Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %

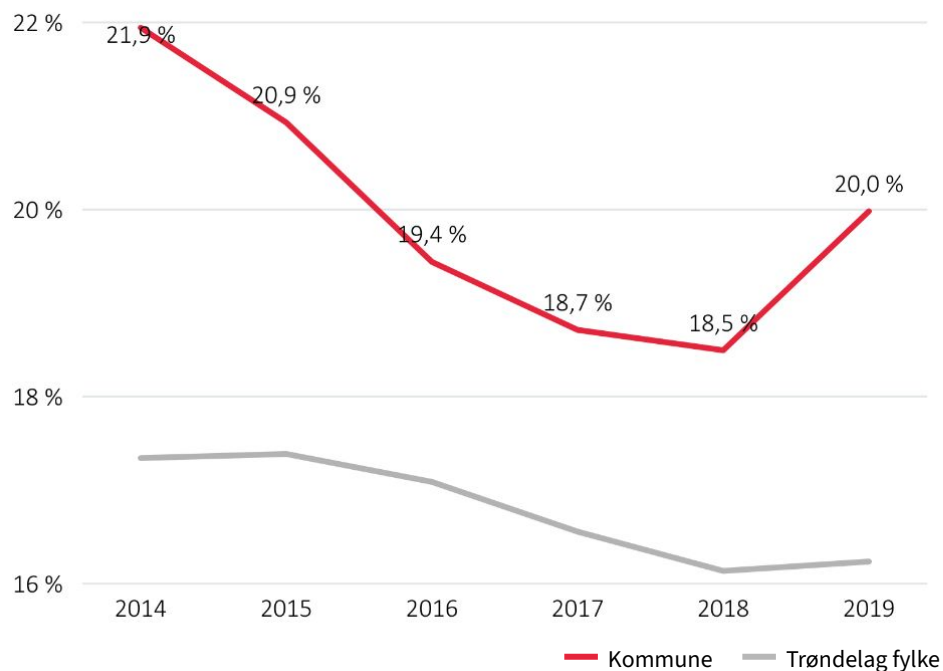
Vedvarende lavinntekt måles ved å slå sammen husholdningens inntekt over en treårsperiode, og dele summen på tre. Dette gir den gjennomsnittlige husholdningsinntekten i treårsperioden, hvor siste årstall for perioden fremstilles i grafen. Inntekten måles ved beregne husholdningens samlede inntekt, etter at skatt er trukket fra. Vedvarende lavinntekt måles ut fra medianinntekten til husholdninger i samme periode, hvor lavinntektsgrensen er på 60 prosent av nasjonal medianinntekt over en treårsperiode, beregnet etter EU-skala. Grensen er ulik for ulike typer husholdninger, hvor 2021-grensen for *enslig forsørger med ett barn* eksempelvis er 327.100 kr og *par med to barn* er 528.400 kr.

Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.3: Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger

Andel mottakere av stønad til livsopphold

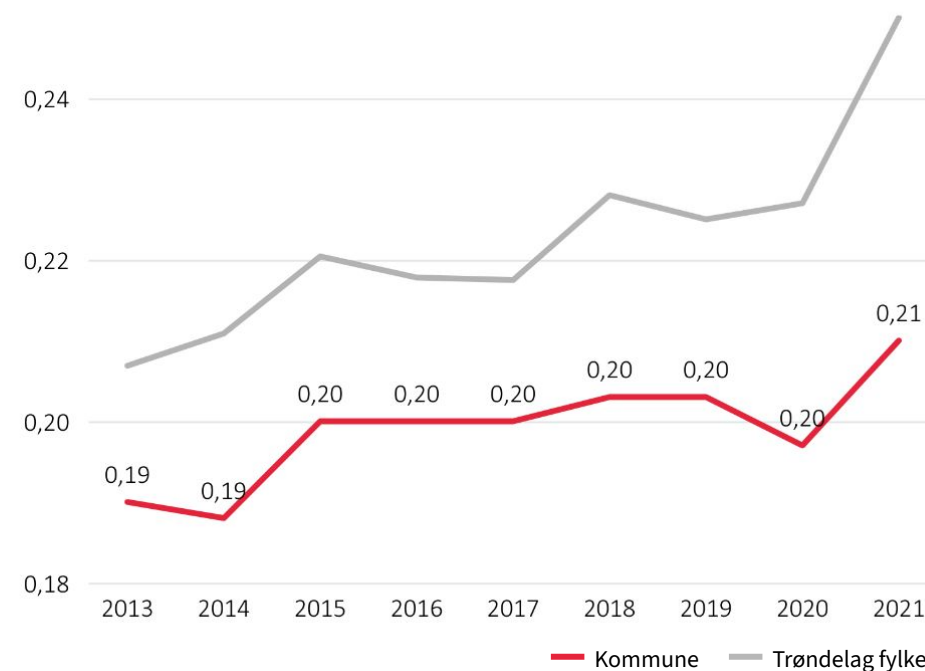

Andel mottakere av stønad til livsopphold viser kun utviklingen fra 2014 til 2019, da det ikke er tilgjengelig data for senere år, men gir likevel en god indikasjon på utviklingen av stønadsmottakere til livsopphold i kommunen.

Analysen viser at andel mottakere av stønad til livsopphold i kommunen har hatt en nedgang i femårsperioden. Rennebu kommune ligger likevel over snittet for Trøndelag gjennom alle år.

Delmål 1.4: Sikre at alle menn og kvinner har lik rett til økonomiske ressurser og tilgang til grunnleggende tjenester

Inntektsulikhet - GINI¹

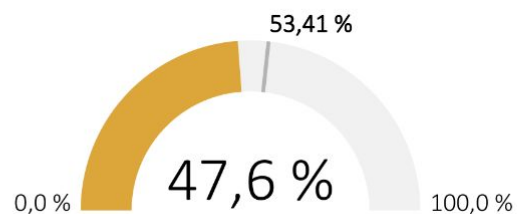
Gini-koeffisienten beskriver inntektsulikhet og varierer fra 0 til 1. Jo større koeffisient, desto større ulikhet. Den tar utgangspunkt i forholdet mellom de kumulative andelen av befolkningen rangert etter stigende inntekt, og den kumulative andelen av inntekten som de mottar. I følge analysen har inntektsulikheten i kommunen økt de siste ti årene, og spesielt i 2021. Det betyr at det er større ulikhet i dag, enn det var for ti år siden. Kommunen har likevel mindre inntektsulikhet enn Trøndelagssnittet.

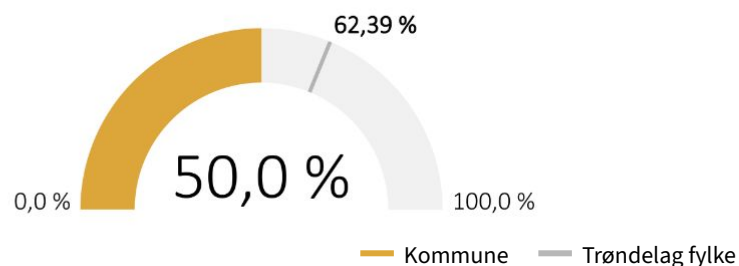
Mål 2 - Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Delmål 2.2: Utrydde alle former for feilnæring

Andel jenter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken

Andel gutter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken

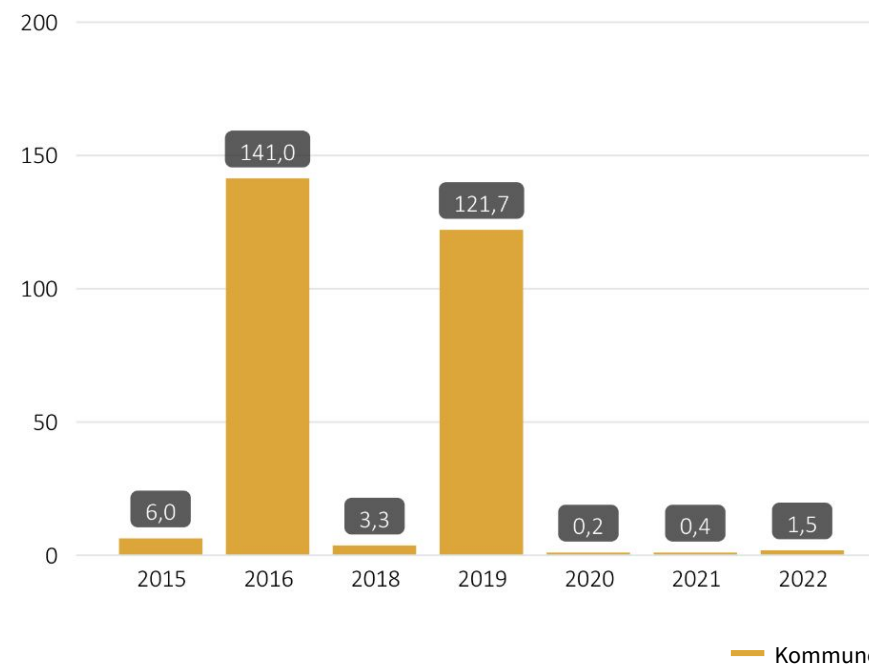

På skoler der mange spiser frokost, opplever man mer ro, bedre konsentrasjon og trivsel. Konklusjonen fra en rekke studier er at frokost som en del av en sunn livsstil, kan påvirke barns helse og velvære.

Oversikten viser hvor stor andel av jenter og gutter på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime fem dager i uken (2021). For Rennebu kommune er andelen lavere enn fylkesgjennomsnittet for både jenter og gutter. I undersøkelsen fra Ungdata deltok 87 elever fra Rennebu kommune.

Delmål 2.4: Sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon

Årlig omdisponert dyrket mark til andre formål enn landbruk (dekar)

Kommunene spiller også en viktig rolle i å sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon. En måte å måle dette på er å se på hvor mye av kommunens landområde som blir brukt til andre formål enn landbruk.

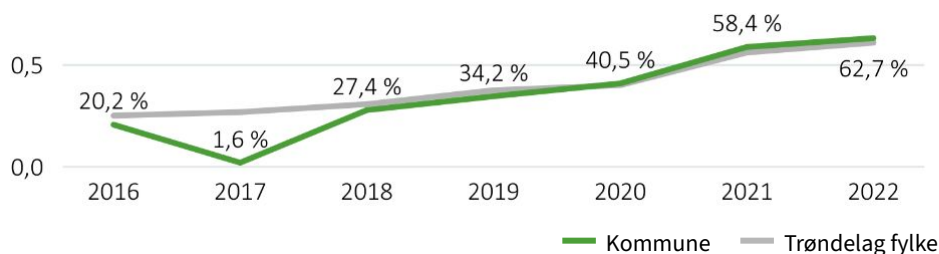
Rennebu kommune har hatt relativt lave tall på dyrket mark som er omdisponert til andre formål enn landbruk, men hadde store hopp i 2016 og 2019. Dette ser imidlertid ikke ut til å være noen trend for kommunen.

Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Delmål 3.3: Stanse epidemiene av bl.a. aids, tuberkolose, malaria, samt bekjempe hepatitt, vannbårne sykdommer og andre smittsomme sykdommer

Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert

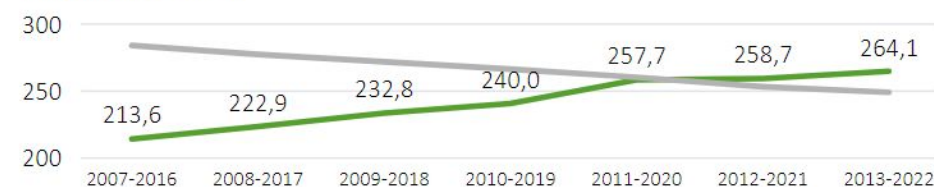
Andelen 65 år og eldre som er influensavaksinert har den hatt en stabil oppgang over hele perioden, og ligger omtrent på snittet. Etter 2020 har andelen vaksinerte hatt en sterk vekst, noe som trolig også kan forklares av koronapandemien. Dette er også i tråd med fylkessnittet som også har hatt en oppgang de siste årene.

Utviklingen i tidlige dødsfall er målt per 100.000 innbygger for aldersgruppen 0-74 år som et gjennomsnitt over tiårsperioder. Rennebu kommune har mellom 2016 og 2022 hatt en oppgang i antall tidlige dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker¹. Dette er en motsatt utvikling fra gjennomsnittet i Trøndelag, som

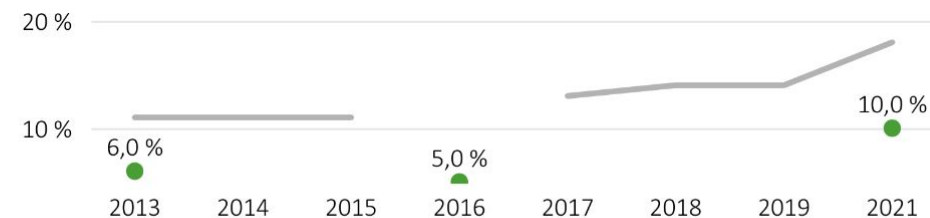
¹Ikke-smittsomme dødsårsaker består av diabetes, hjerte- og karsykdommer, KOLS, kreft, selvmord og ulykker.

Delmål 3.4: Redusere prematur dødelighet forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer og fremme mental helse

Antall dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker per 100.000 innbygger (0-74 år)

Andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager

har hatt en nedgang i samme periode.

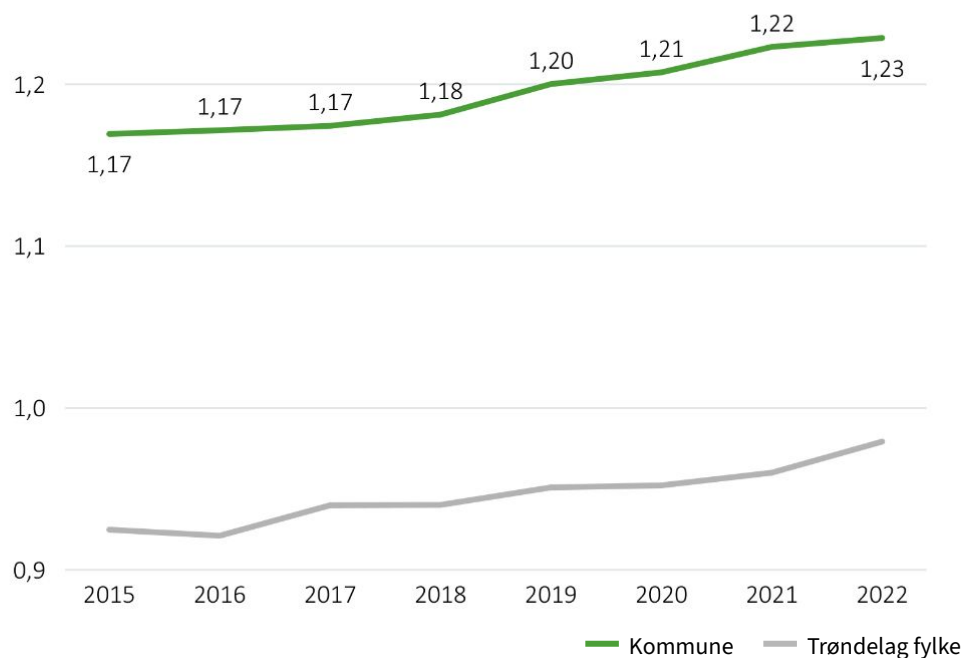
Analysen av andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager viser at Rennebu kommune har hatt en økning siden 2013. Dette er i tråd med snittet i fylket, som har hatt en økning under samme tidsperiode. Rennebu kommune har imidlertid en lavere andel elever med psykiske plager enn snittet. Ungdataundersøkelsen gjennomføres med jevne mellomrom i kommunene, hvor data for Rennebu kun finnes tilgjengelig i årene 2013, -16 og -21.

Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Delmål 3.8: Oppnå allmenn dekning av helsetjenester

Antall fastleger per tusen innbyggere

God fastlegedekning er viktig for å ivareta helsen hos befolkningen. I distrikter kan det være utfordrende å sikre god nok dekning i en spredt bebyggelse, og i byene er det flere pasienter som har behov for fastlege.

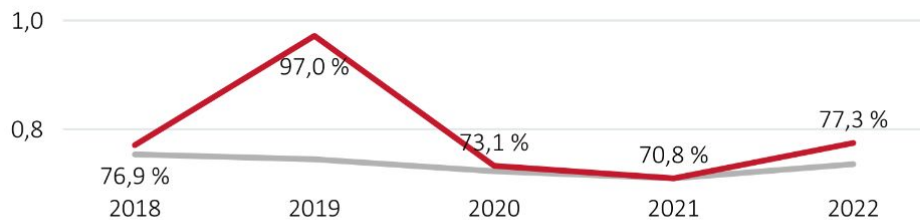
I Rennebu kommune har fastlegedekningen vært høy og stabil de siste årene, og kommunen har en høyere andel fastleger per innbygger enn fylket i gjennomsnitt.

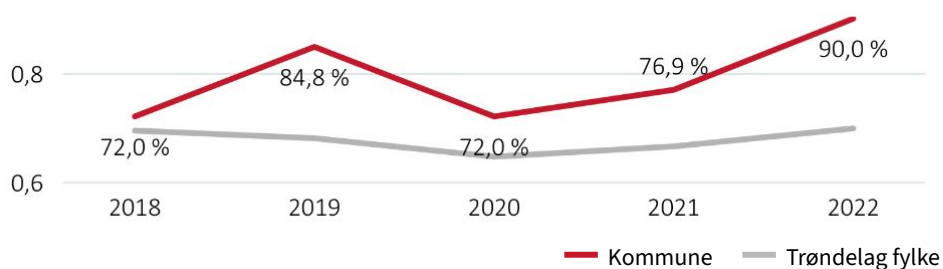
Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (8. trinn)

Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i regning (8. trinn)

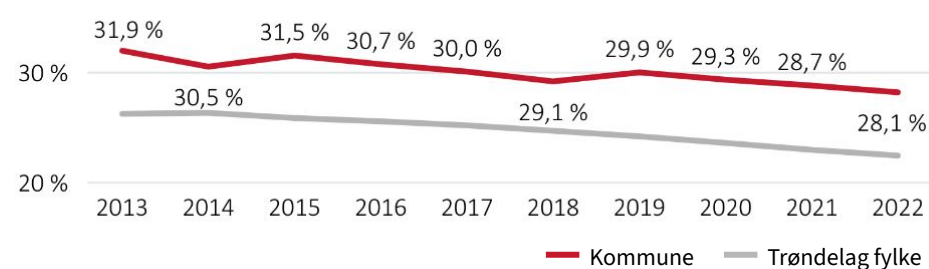

Nasjonale prøver i lesing og regning gir en indikasjon på kompetansenivået i kommunen. Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver, 8. trinn) i Rennebu kommune hadde en oppgang etter 2021 og ligger det siste året over fylkessnittet. Grunnleggende kompetanse i regning (mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver, 8. trinn) har hatt en større økning og ligger godt over snittet for fylket i 2022.

Andel personer (15-29 år) som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEET)

Andel personer som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning

Andel personer 15-29 år som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak har gått ned frem til 2021 men har siste året økt igjen. Sammenligner man med snittet for fylket ligger Rennebu kommune nå med en litt større andel innen denne kategorien.

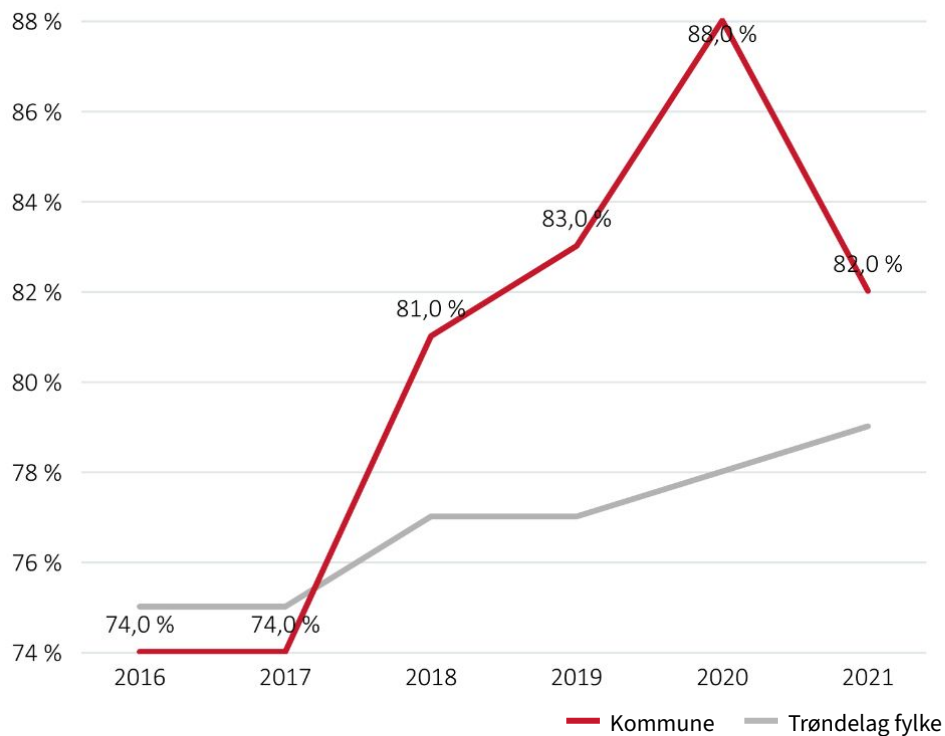
Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning har en positiv trend, hvor stadig færre faller inn under denne kategorien. Kommunen har imidlertid en høyere andel som kun gjennomfører grunnskole sammenlignet med snittet.

Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

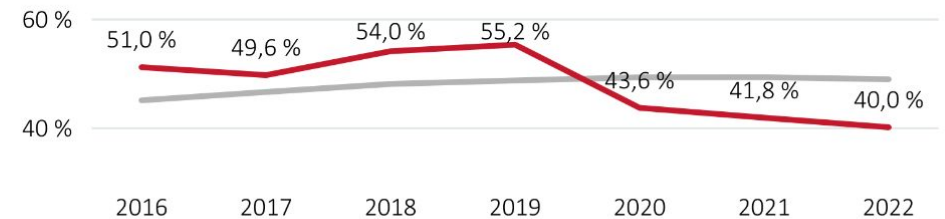
Andel elever som fullfører videregående opplæring etter fem/seks år

Hvor mange elever som fullfører videregående opplæring viser i hvilken grad kommunen evner å sikre at befolkningen får grunnleggende kompetanse. Analysen viser at Rennebu kommune har hatt en økning i andelen elever som fullfører videregående skole etter fem/seks år siden 2016. Kommunen har hatt en nedgang i fullføringsgrad etter 2020, men ligger likevel over snittet i Trøndelag.

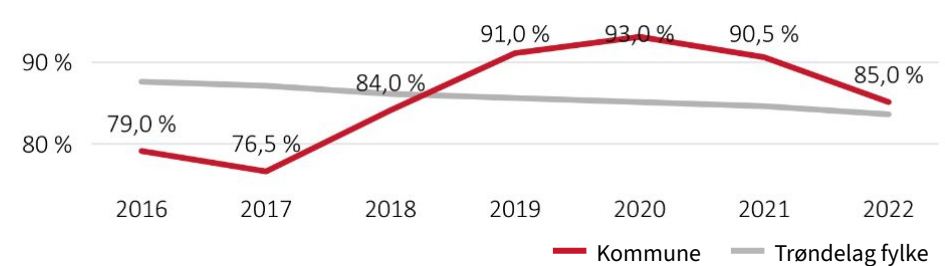
Delmål 4.2: Sikre alle jenter og gutter mulighet for god tidlig utvikling og omsorg og tilgang til førskole

Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning

Delmål 4.a: Etablere og oppgradere utdanningstilbud som er barnevennlige

Andel barn som oppgir at de trives på skolen (5-10. trinn)

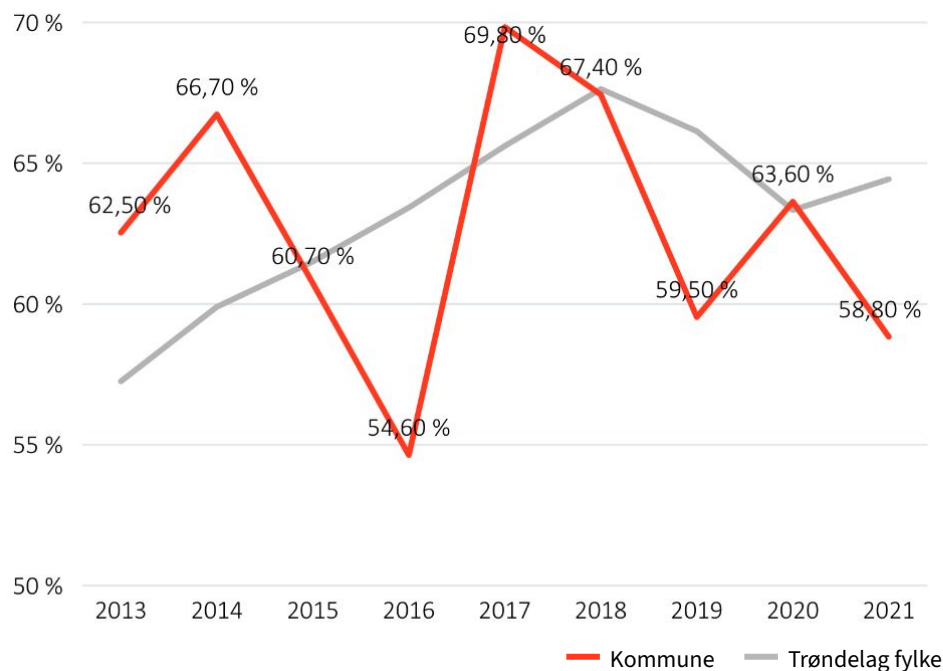
Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning sier noe om kommunens evne til å sikre kompetent arbeidskraft. I Rennebu kommune har denne hatt en reduksjon i tidsperioden, og ligger under snittet for Trøndelag.

Når det gjelder andel barn som opplever at de trives på skolen er det en positiv trend frem til 2020, men en nedgang de siste årene. Det er flere som oppgir at de trives på skolen i kommunen, enn snittet i Trøndelag over alle år.

Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Delmål 5.4: Anerkjennelse og verdsette ubetalt omsorgs- og husarbeid

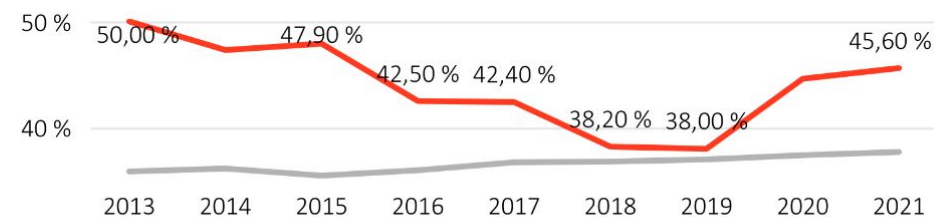
Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten

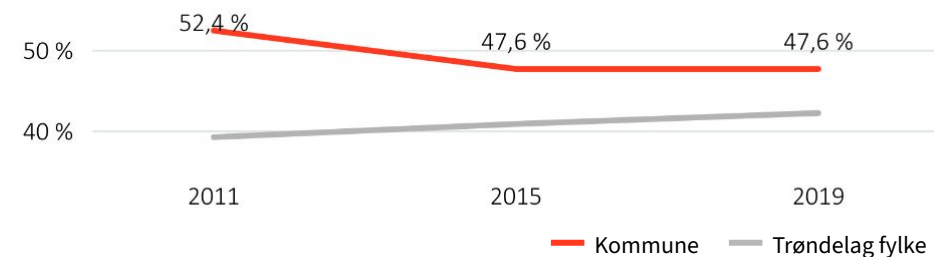
Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten i Rennebu kommune varierer fra år til år. I perioden 2017 til 2021 har det vært en reduksjon i andel fedre som tar ut hele fedrekvoten. Sammenlignet med gjennomsnittet for fylket har Rennebu kommune en lavere andel fedre som tar ut fedrekvoten.

Delmål 5.5: Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger

Andel kvinnelige ledere (20-66 år)

Andel kvinnelige kommunestyrerepresentanter

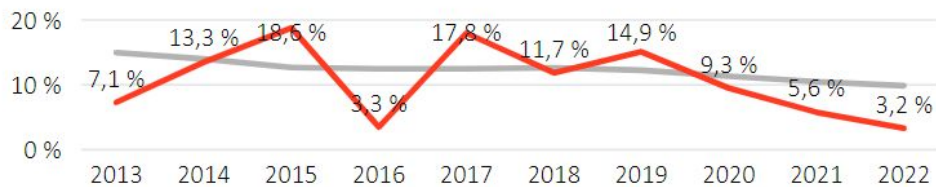
Andel kvinnelige ledere i alderen 20-66 år har variert i Rennebu kommune de siste ti årene, men andelen ligger over fylkessnittet i hele perioden.

Andelen kvinnelige kommunestyrerepresentanter har gått ned siden kommunestyret i 2011. Den er imidlertid høyere sammenlignet med snittet til fylket som lå på 42 prosent i 2019.

Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Delmål 5.a: Lik rett til økonomiske ressurser og muligheter for kvinner

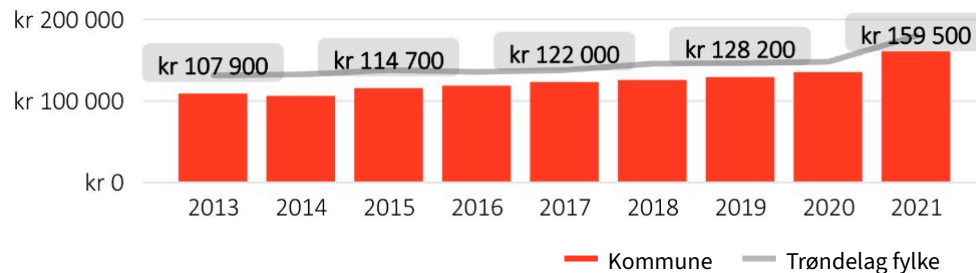
Kjønnsbalanse mellom sysselsatte med innvandrerbakgrunn, menn og kvinner (15-74 år)

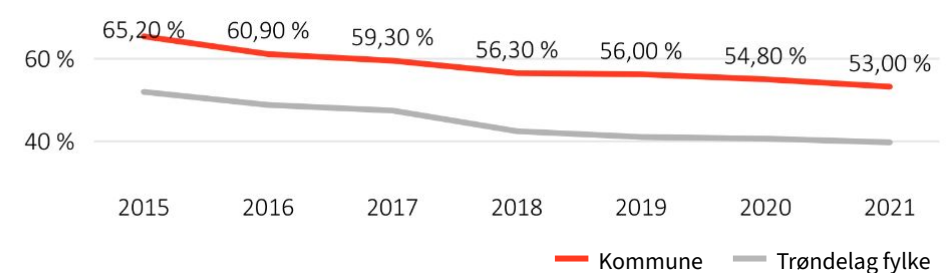
Andel kvinner (20-66 år) i arbeidsstyrken

Forskjell i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner

Andel sysselsatte kvinner (20-66 år) som jobber deltid

Kjønnsbalanse mellom sysselsatte med innvandrerbakgrunn, viser forskjellen mellom sysselsatte menn relativt til sysselsatte kvinner med innvandrerbakgrunn i kommunen. I Rennebu kommune har andelen variert, og de siste tre årene har kommunen hatt en bedre kjønnsbalanse enn fylkessnittet.

Ulikheten i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner beregnes av gjennomsnittlig lønn for menn minus gjennomsnittlig lønn for kvinner. Ulikheten i lønn mellom menn og kvinner har økt totalt sett, men kommunen har en lavere ulikhet i lønn enn snittet for Trøndelag i alle år.

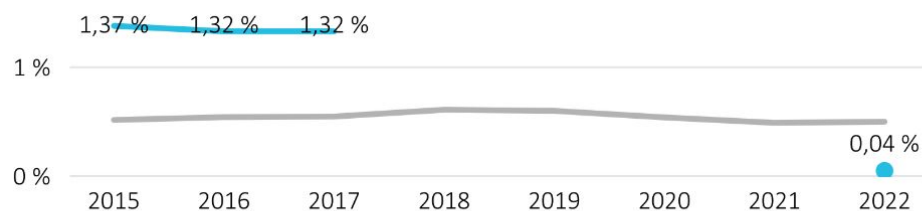
Arbeidsstyrken er definert som summen av alle lønnstakere, selvstendig næringsdrivende og arbeidsledige, i alderen 20-66 år. Dette inkluderer også f.eks. studenter som har deltidsarbeid ved siden av studiet. Andel kvinner 20-66 år i arbeidsstyrken har vært lavere enn fylkessnittet siden 2015 (ikke tilgjengelig data for 2018-2019). Rennebu kommune har også en høyere andel kvinner som jobber deltid enn snittet, selv om andelen har gått ned de siste årene.

Mål 6 - Sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

Delmål 6.1: Sørge for at alle har tilgang til rent drikkevann

Andel fornyet kommunalt ledningsnett

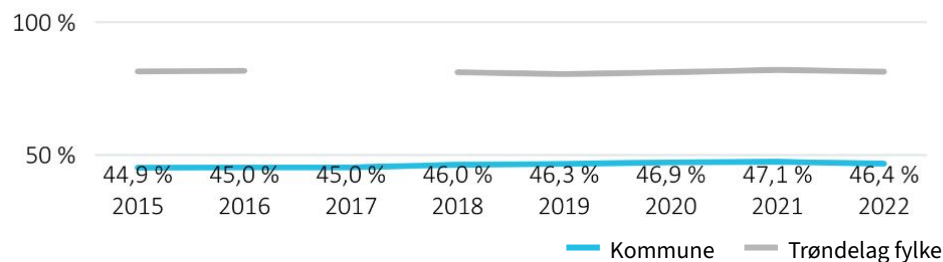
Delmål 6.4: Bedre utnyttelsen av vann og sikre bærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann

Andel produsert drikkevann som går til spille pga lekkasjer i ledningsnettet

Delmål 6.3: Bedre vannkvaliteten gjennom reduserte utslipp, økt rensing og gjenbruk av spillvann

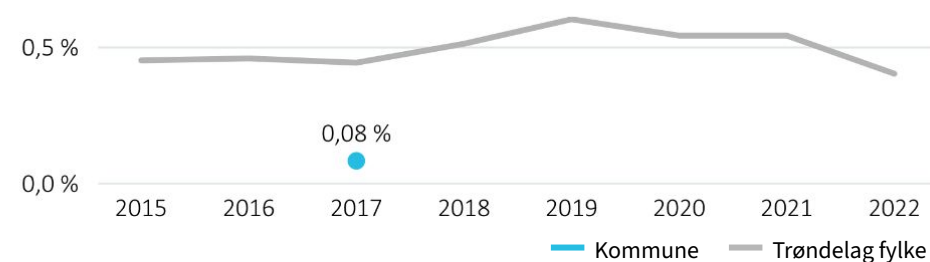
Andel av befolkning tilknyttet kommunal avløpstjeneste

I perioden 2015 til 2017 hadde Rennebu en høy andel fornyet kommunalt ledningsnett sammenlignet med fylkessnittet, men har siden da hatt lite til ingen fornyet ledningsnett.

Kommunen har generelt en lav andel produsert drikkevann som går til spille på grunn av lekkasjer sammenlignet med resten av Trøndelag, og har i tillegg hatt en reduksjon de siste årene.

Andel fornyet kommunalt spillvannsnett

Ser man på andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste er den stabil, men Rennebu kommune ligger under snittet i fylket for alle år.

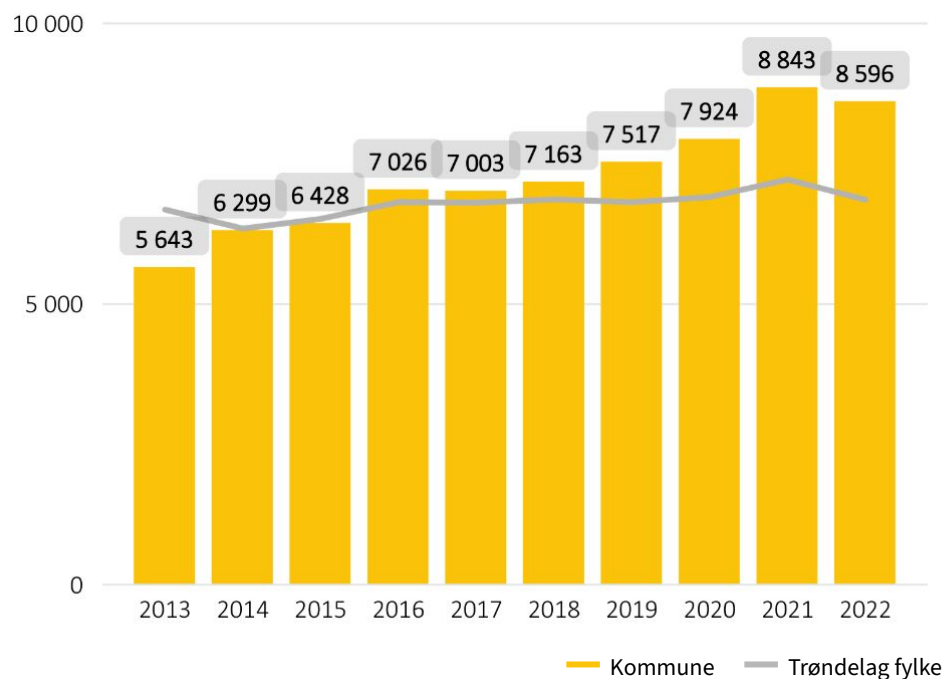
Når det gjelder andel fornyet spillvannsnett, så mangler Rennebu tallgrunnlag i årene 2018 til 2021. De øvrige årene har andel fornyet spillvannsnett i snitt vært tilnærmet 0 prosent.

Mål 7 - Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris

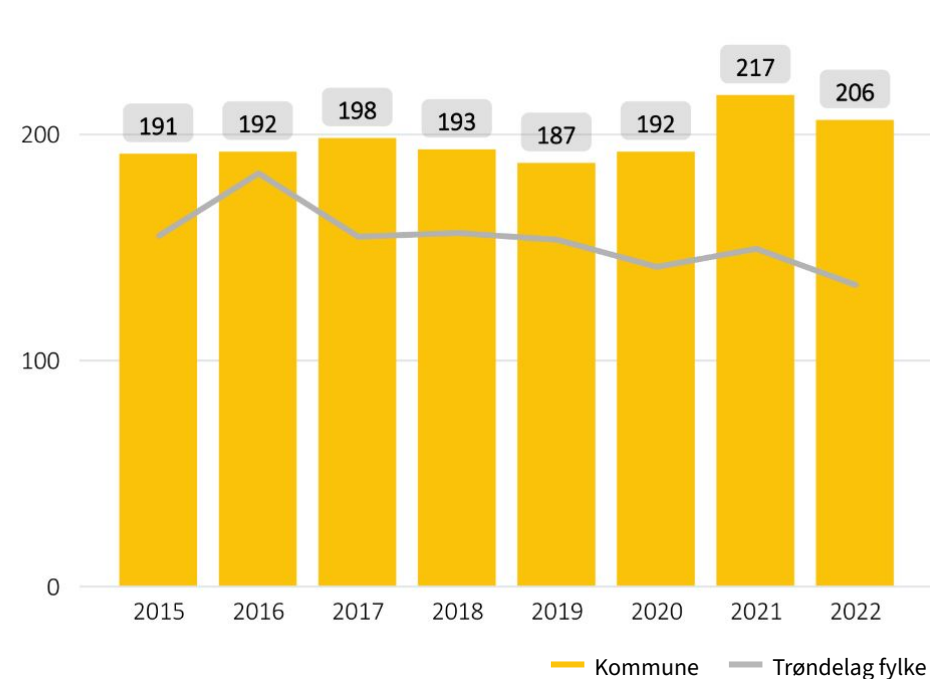
Delmål 7.3: Få forbedringen av energieffektivitet på verdensbasis til å gå dobbelt så fort

Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger (kWh)

Energieffektivitet blir stadig et viktigere tema i debatten om knappheten på energiresurser. Rennebu kommune har hatt en større vekst i nettoforbruk av elektrisk kraft per innbygger enn fylkessnittet, selv om økningen i forbruk er tilfelle i hele fylket. Etter 2016 har forbruk per innbygger vært høyere i Rennebu enn gjennomsnittet i Trøndelag.

Energibruk per kvm eid areal i kommunale formålsbygg (kWh)

Rennebu kommunes energiforbruk per kvadratmeter eid areal i kommunale formålsbygg har vært relativt stabilt, men er også høyere enn gjennomsnittet i Trøndelag gjennom hele analyseperioden.

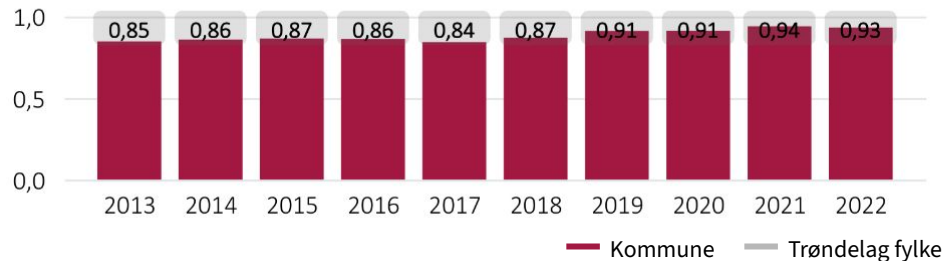
Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Delmål 8.1: Opprettholde en økonomisk vekst per innbygger som er i samsvar med forholdene i de respektive landene

Andel av befolkningen som er sysselsatt

Sysselsettingsbidrag

Økonomisk vekst har sterk korrelasjon med bærekraftig utvikling. Økonomisk vekst skaper et økonomisk mulighetsrom og motiverer aktører til å tenke langsiktig. Andel av befolkningen som er sysselsatt og sysselsettingsbidraget er brukt som indikatorer for dette målet.

Andelen som er sysselsatt i Rennebu kommune har gått ned siden 2013, men økte igjen etter 2018. Kommunen har en lavere andel av befolkningen som er sysselsatt enn gjennomsnittet i fylket.

Delmål 8.2: Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk fremgang og innovasjon

Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak

Sysselsettingsbidraget er regnet ut ved å dele antall sysselsatte etter arbeidssted på antall sysselsatte etter bosted. Dette gir innsikt i hvordan kommunens økonomiske situasjon blir påvirket av pendling. I Rennebu kommune har bidraget gått opp over de siste årene. Dette betyr enten at færre pendler ut eller at flere pendler inn i kommunen.

Andelen av sysselsatte som jobber i det private er en indikator på økonomisk diversifisering og potensiell innovasjonsgrad i kommunen. For Rennebu kommune er denne høyere enn fylket, og har økt siden 2017.

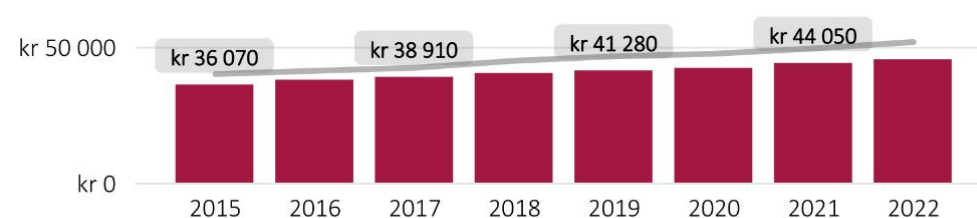
Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Delmål 8.5: Oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom

Sysselsettingsrater for unge

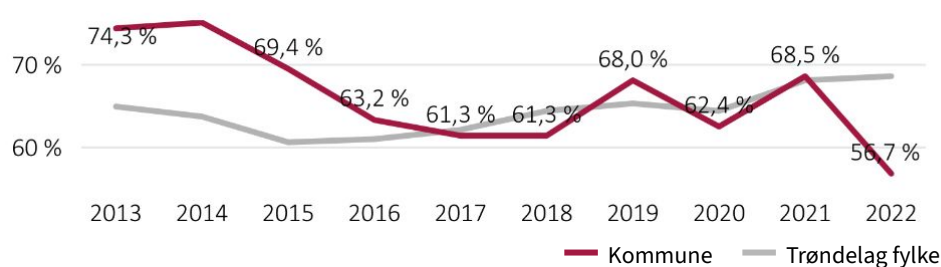

Gjennomsnittlig lønn per måned

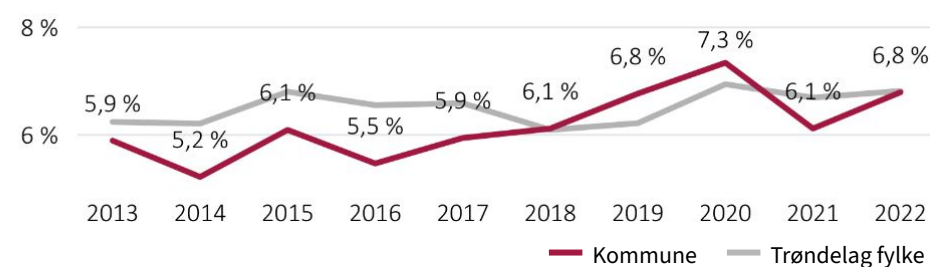

Delmål 8.8: Beskytte arbeidsrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere

Sysselsettingsrater for innvandrere

Lønnstakere med legemeldt sykefravær i prosent av lønnstakere i alt

Sysselsetting er en viktig indikator på produktivitet og er avgjørende for langsiktig velferd i samfunnet og for dets innbyggere. Analysen har målt sysselsettingsgrad for unge, innvandrere, og gjennomsnittlig lønn per måned.

Flere unge i Rennebu kommune er i arbeid enn i fylket som helhet, og andelen har økt siden 2020. Sysselsettingsgraden blant innvandrere i kommunen er lavere enn snittet i fylket, og har gått ned til 57 prosent i 2022.

Gjennomsnittlig lønn per måned i Rennebu har økt i tråd med fylkessnittet, men ligger likevel under snittet i samtlige år.

Legemeldt sykefravær er en indikator på sykefraværet i arbeidsstokken. I Rennebu kommune har denne økt i tiårsperioden, og ligger omtrent på fylkessnittet det siste året.

Mål 9 - Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon

Delmål 9.3: Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Andel av befolkning med tilgang til fast bredbånd, hastighet $\geq$ 30

Andel av befolkning med tilgang til mobildata, hastighet $\geq$ 30

— Kommune — Trøndelag fylke

Tilgang til internett er viktig for at folk skal ha tilgang til oppdatert informasjon og være i stand til å kommunisere effektivt. Denne indikatoren ble målt ved å se på andelen av befolkningen som er knyttet til internett via bredbånd og mobildata. I Rennebu har 98,7 prosent av innbyggerne tilgang til fast bredbånd og 95,9 prosent har tilgang til mobildata. For begge disse ligger kommunen lavere enn gjennomsnittet i fylket.

Delmål 9.4: Oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig

Andel elbiler av alle personbiler

Antall ladepunkt for elbiler per 10 000 innbyggere

— Kommune — Trøndelag fylke

Elektrifisering av transportsystemer spiller en nøkkelrolle i å sørge for at næringslivet blir mer bærekraftig på lang sikt. For dette målet ble andel elbiler og antall ladepunkter per 10 000 innbyggere målt. Rennebu kommune har hatt en lik utvikling som snittet i Trøndelag, men hadde mindre vekst enn fylket i 2022. Ladeinfrastruktur er imidlertid mer utbredt i Rennebu enn i Trøndelag som helhet, og trenden for denne går oppover, noe som vil tilrettelegge godt for den forventede veksten i andel elbiler.

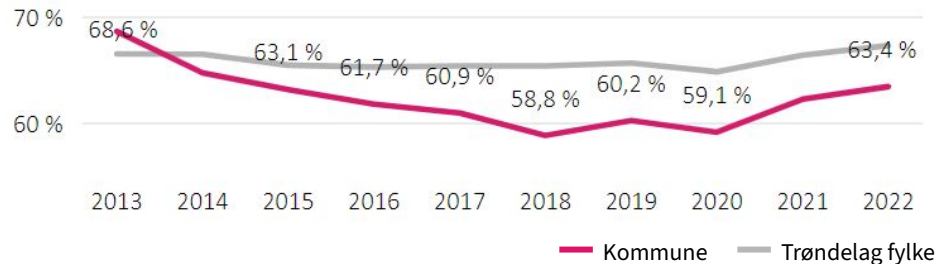
Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

Delmål 10.2: Sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle

Syssettingsandel for menn (15-74 år)

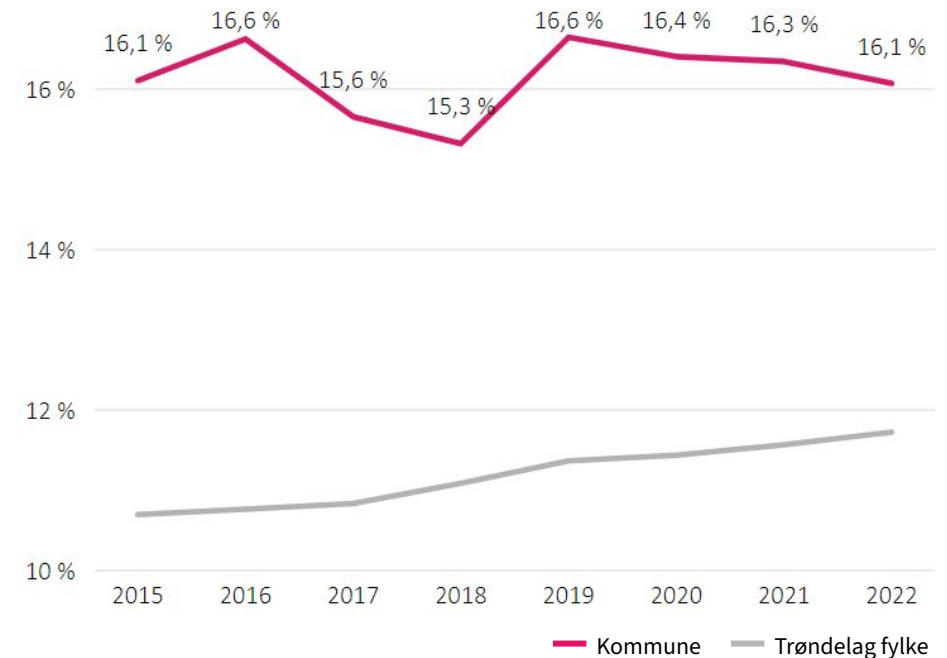
Syssettingsandel for kvinner (15-74 år)

Ulikhet utgjør en utfordring i kampen mot fattigdom globalt. I Norge er det relativt små inntekts- og levekårsforskjeller sammenlignet med andre land. Likevel har ulikhetene mellom fattig og rik økt siden 1980-tallet.

Syssettingsandelen for både menn og kvinner i alderen 15 til 74 år har hatt en nedgang i tiårsperioden. For menn er andelen omtrent på gjennomsnittet, mens for kvinner spesielt er andelen lavere enn fylket.

Uføretrygdeandel (18-67 år)

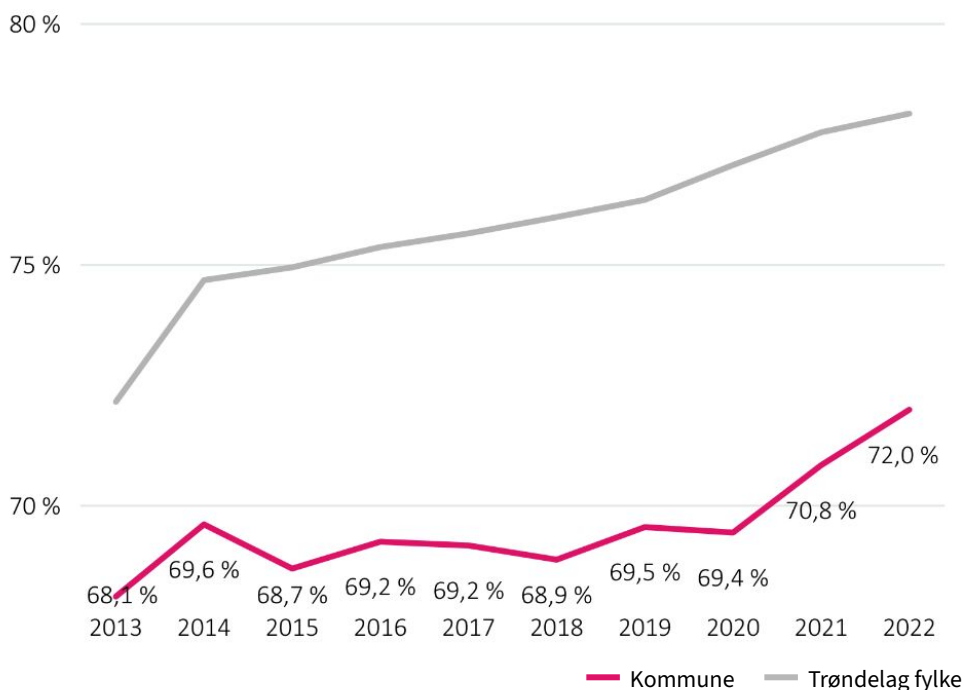
For uføretrygdeandel hos personer i alderen 18-67 år, ligger Rennebu kommune godt over gjennomsnittet for Trøndelag i hele analyseperioden. Både Rennebu kommune og fylkessnittet er også høyere enn andelen for landet forøvrig, som lå på 10 prosent i 2022.

Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

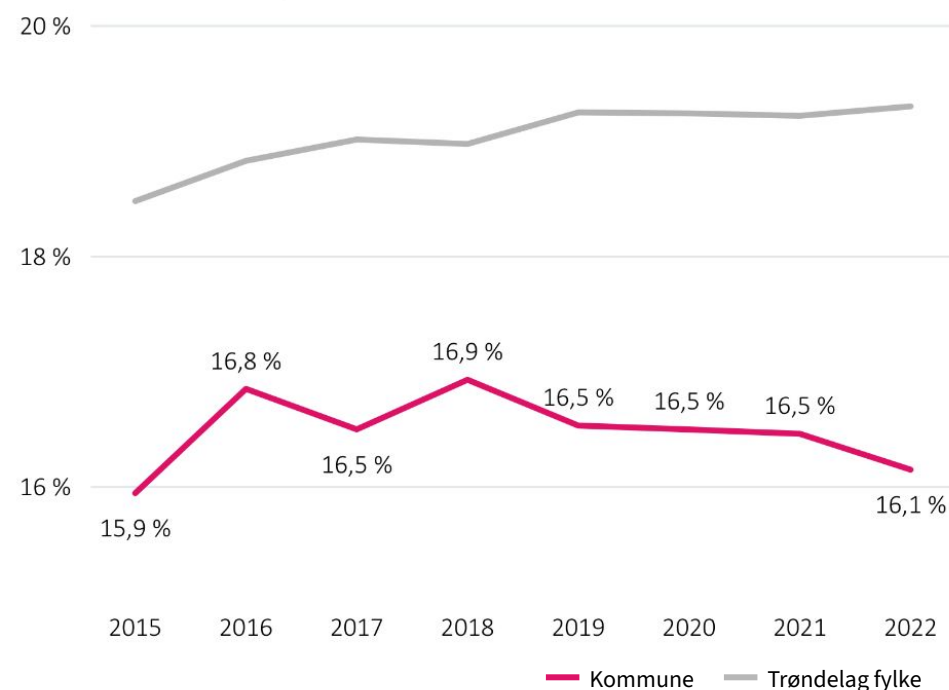
Delmål 10.3: Sikre like muligheter og redusere forskjeller i levekår

Utdanningsnivå: Andel som har fullført VGS og høyere utdanning (16+ år)

Et jevnt, høyt utdanningsnivå i befolkningen kan bidra til å redusere fremtidig ulikhet blant annet i lønn og levekår. Andelen som har fullført videregående opplæring, fagskoleutdanning eller universitet- og høgskoleutdanning i Rennebu kommune har økt jevnt siden 2018, men er lavere enn fylkesgjennomsnittet. Den økende trenden er synlig både for kommunen, men også for fylket som helhet.

Andel som leier bolig blant alle boforhold

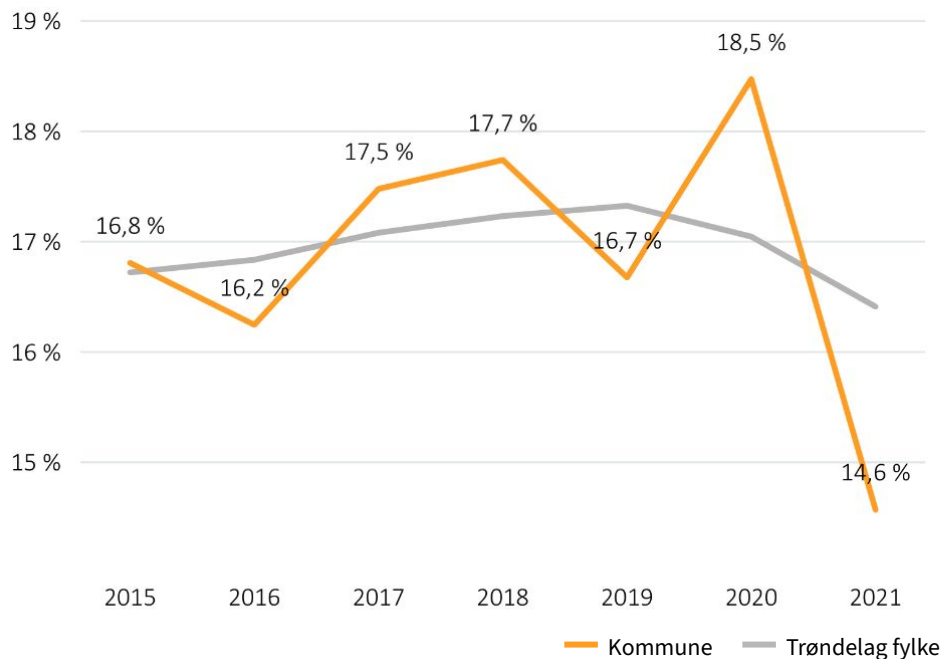
Boforhold påvirker også hvor ulikt et samfunn er, hvor andel personer som eier vs. leier kan si noe om bosituasjonen i kommunen. Andelen personer som leier bolig i Rennebu har vært lavere enn snittet for fylket. Årsaker til dette gapet kan eksempelvis være ulikheter i boligtilbud, boligpriser, utleiepriser m.m. De siste årene har andelen personer som leier i Rennebu vært relativt stabil på i overkant av 16 prosent.

Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Delmål 11.1: Sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger grunnleggende tjenester

Andel barn som bor trangt (0-17 år)

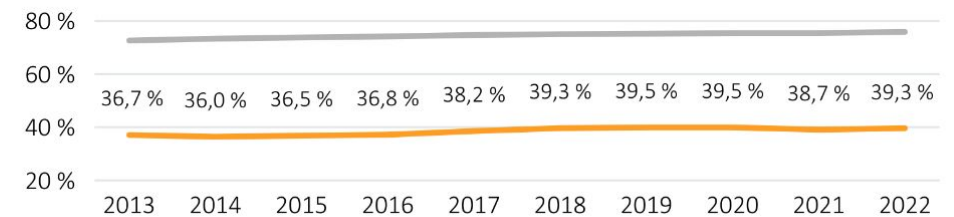

Et barn som bor trangt bor i en bolig hvor det er under 25 kvm per person eller at det er et eller færre rom per person. Etter 2020 hadde Rennebu kommune en reduksjon i andel barn som bor trangt, og andelen er nå under fylkessnittet.

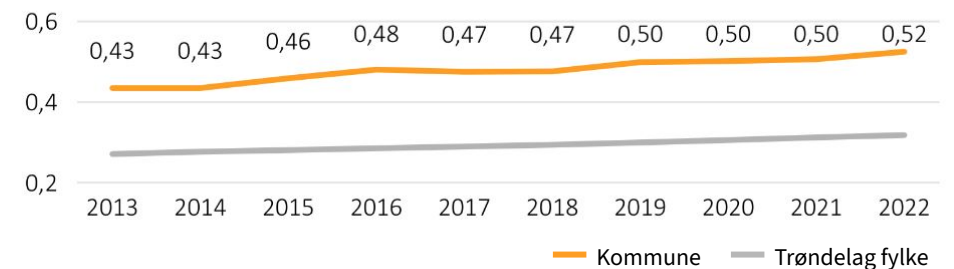
I Rennebu kommune bor omtrent 40 prosent av befolkningen i tettbygde strøk, noe som er lavere enn gjennomsnittet i Trøndelag. Andelen som bor i tettbygde områder har hatt en svak økning i løpet av de siste ti årene, i likhet med snittet i Trøndelag.

Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Andel av befolkningen som bor i tettbygde strøk

Forsørgerbrøk for eldre

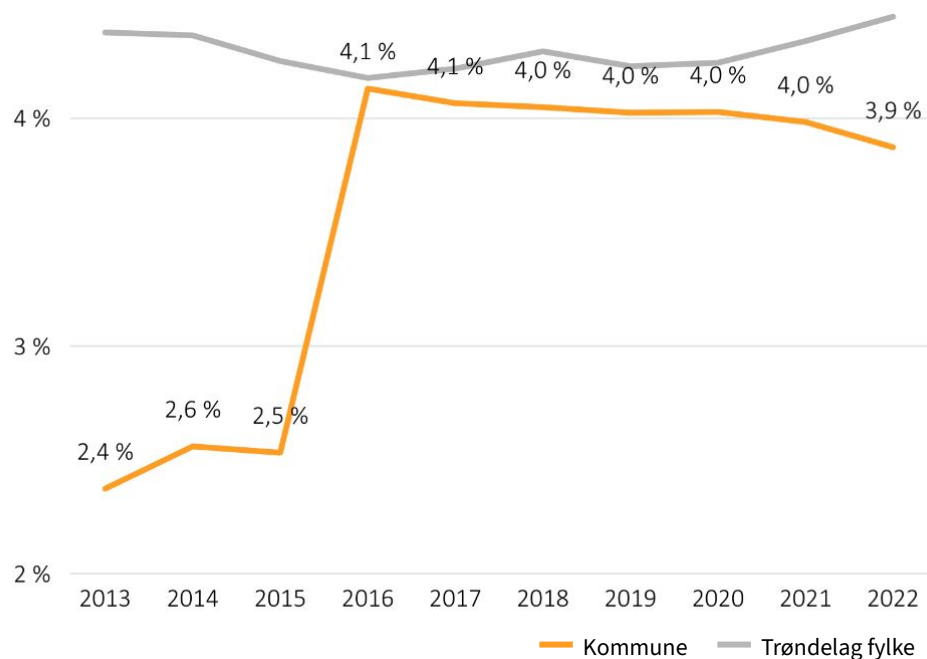

Forsørgerbrøken sier noe om hvor mange personer i eldre der man ofte er ferdig med sin yrkesaktive periode (65 år og eldre) relativt til antall personer i normalt yrkesaktiv alder (20-64 år). Forsørgerbrøken i Rennebu kommune er høyere enn fylkesgjennomsnittet, noe som indikerer at kommunen har færre yrkesaktive per eldre enn gjennomsnittet i Trøndelag. Forsørgerbrøken i kommunen har økt jevnt de siste ti årene, i likhet med Trøndelag. Dette er i tråd med den helhetlige demografiske utviklingen hvor vi stadig blir flere eldre.

Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Grønne områder som andel av totalt bebyggt areal

Med økende urbanisering av samfunnet er det viktig å ta hensyn til grønne områder i samfunnsplanlegging og forvaltning. Grønne områder defineres i dette tilfellet som park, grav- og urnelund, lekeplass, fornøylespark og idretts- og sportsområder.

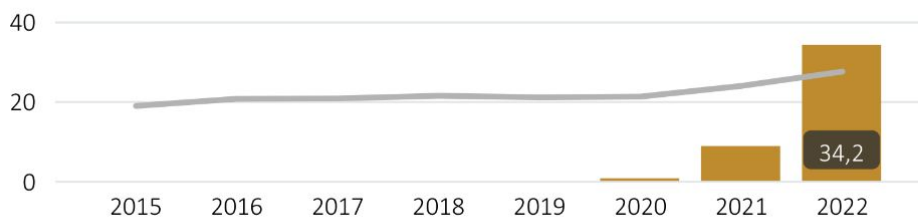
Til tross for en større økning etter 2015, har Rennebu kommune en litt lavere andel grønne områder sammenlignet med fylkesgjennomsnittet.

Mål 12 - Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre

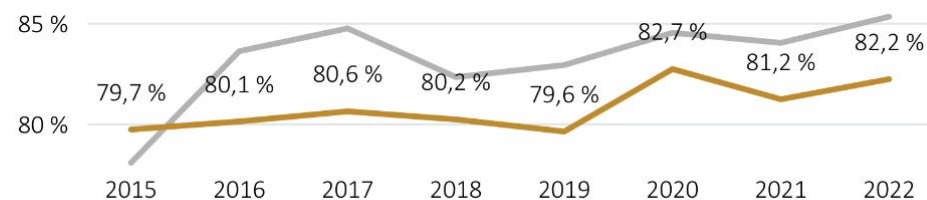
Delmål 12.3: Halvere matsvinn per innbygger

Matavfall per årsinnbygger (kg)

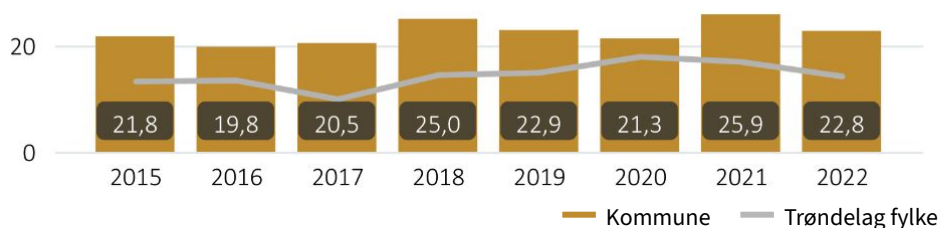
Delmål 12.5: Redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk

Gjenvinningsgrad for husholdning

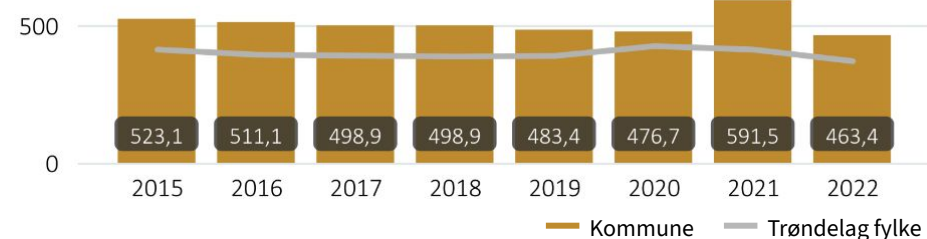

Delmål 12.4: Oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall

Farlig avfall fra husholdningene per årsinnbygger (kg)

Husholdningsavfall per årsinnbygger (kg)

Avfall er en god indikator på hvor bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre innbyggerne i en kommune har, siden det også representerer det som skjer oppstrøms i verdikjeden. Avfall analyseres per årsinnbygger for å ta høyde for kommuner som eksempelvis har mange hytter, slik at avfallsmengden per innbygger blir mest mulig korrekt. Årsinnbyggere er definert som fastboende pluss fritidsboliger dividert med 3.

Rennebu kommune har begynt å sortere matavfall i 2020, og har det siste året en større mengde matavfall per årsinnbygger sammenlignet med fylkessnittet. Når det gjelder husholdningsavfall har kommunen hatt en større mengde per innbygger gjennom hele perioden, til tross for en reduksjon. Farlig avfall fra husholdninger er også høyere enn gjennomsnittet i Trøndelag.

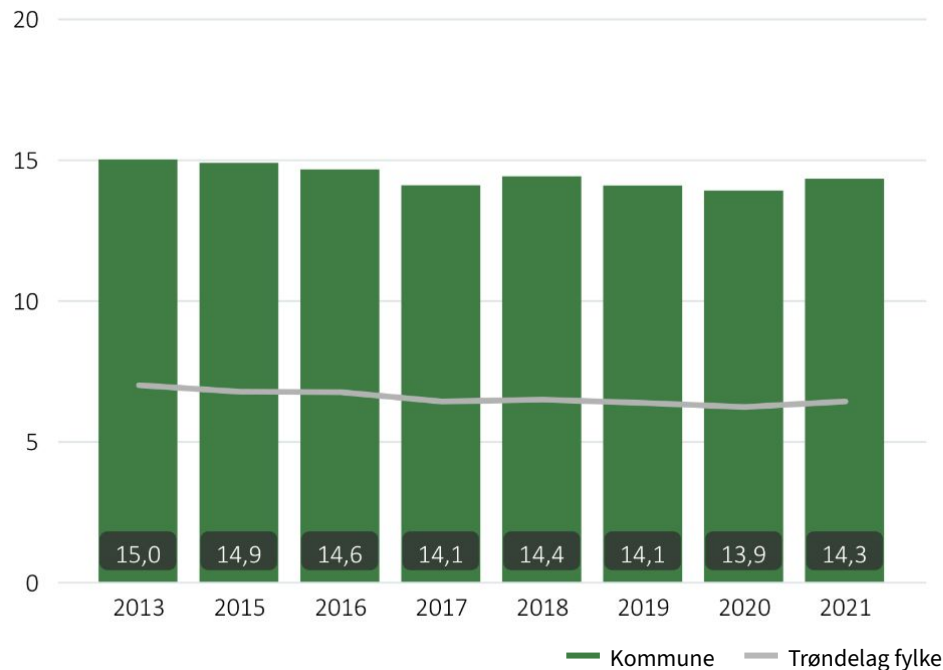
Gjenvinningsgraden har økt i perioden, men Rennebu kommune har hatt en lavere gjenvinningsgrad enn fylkessnittet siden 2016.

Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Delmål 13.2: Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå

Utslipp av tonn CO₂-ekvivalenter per innbygger

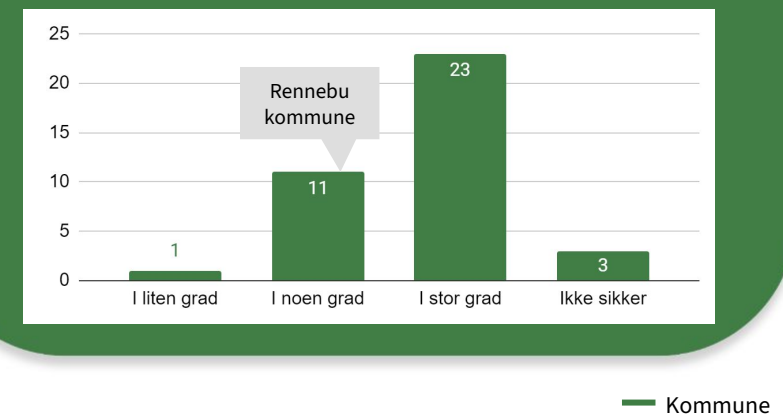
Utslipp av CO₂ og andre klimagasser er det som bidrar mest til fortsatte klimaendringer, og mengde utslipp av CO₂-ekvivalenter per innbygger er derfor den viktigste indikatoren for å måle en kommunes påvirkning på klimakrisen. Dataen omfatter de direkte, fysiske utslippene som skjer innenfor kommunens geografiske grenser.

Siden 2013 har klimagassutslipp per innbygger hatt en svak nedgang i Rennebu kommune. Sammenlignet med resten av fylket har kommunen imidlertid et betydelig høyere utslipp per innbygger. Veitrafikk er den største bidragsyteren til kommunens klimagassutslipp, hvor kommunen har høy trafikk gjennom E6, FV700 og RV3. Jordbruk er også en bidragsyter til kommunens utslipp.

Delmål 13.3: Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer

Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlig naturhendelser i kommunal planlegging

I hvilken grad blir økt risiko og sårbarhet som følge av langsiktige klimaendringer tatt hensyn til i kommunal planlegging (plan- og bygningsloven)?

Vi ser allerede konsekvensene av klimaendringer. For å redusere risiko og sårbarhet må kommuner legge til rette for at enkeltpersoner og institusjoner evner å tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer. Planlegging er det viktigste verktøyet som kommunen kan bruke for å sikre seg dette. DSB gjennomfører *Kommuneundersøkelsen* årlig hvor blant annet dette er et tema som blir adressert. I Rennebu kommune har økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene **i noen grad** blitt tatt hensyn til i kommunal planlegging.

Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Klimaregnskap

Nedenfor vises kommunens utslippsstatistikk over direkte utslipp fra Miljødirektoratet. Tilgjengelig data finnes på *Trøndelag i tall*.

35,124
tonn CO2-ekvivalenter

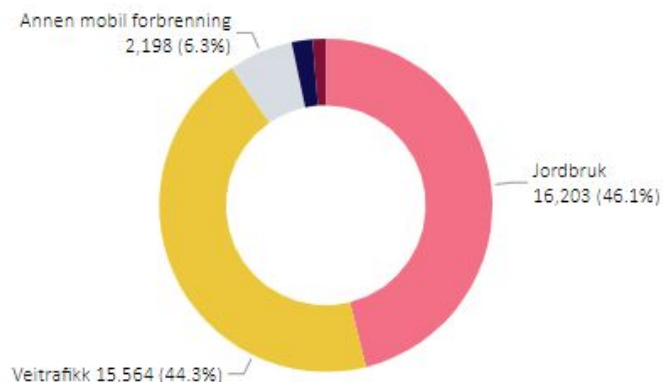
Endring i utslipp (tonn CO2-ekv)
2009 - 2021 i Rennebu

-8 %
Endring %

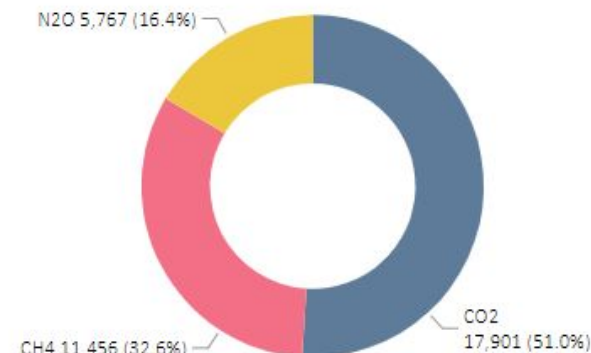
-3,059
Endring tonn

Utslippskilde	Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter)
Tunge kjøretøy	9,324
Fordøyelsesprosesser husdyr	9,043
Personbiler	4,357
Gjødselhåndtering	4,000
Jordbruksarealer	3,160
Varebiler	1,592
Jordbruk	1,030
Bygg og anlegg	645
Vedfyring	597
Total	35,124

Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter) per sektor i Rennebu i 2021

Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter) i Rennebu i 2021 per klimagass

Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter) 2009-2021 i Rennebu

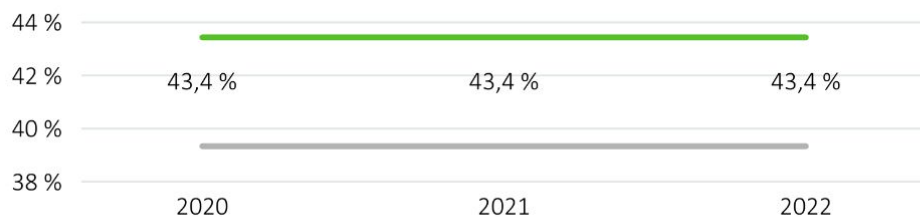
1] *Trøndelag i tall* - data fra Miljødirektoratet

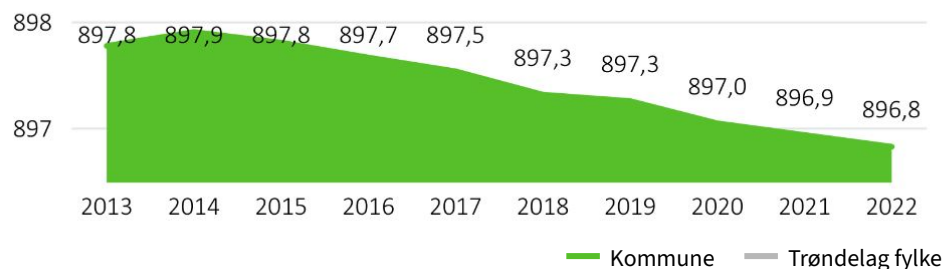
Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer

Delmål 15.1: Bevaring, gjenoppsetting og bærekraftig bruk av land- og ferskvannsbaserte økosystemer

Andel skog av totalt arealbruk

Endring i ubebygget areal (km²)¹

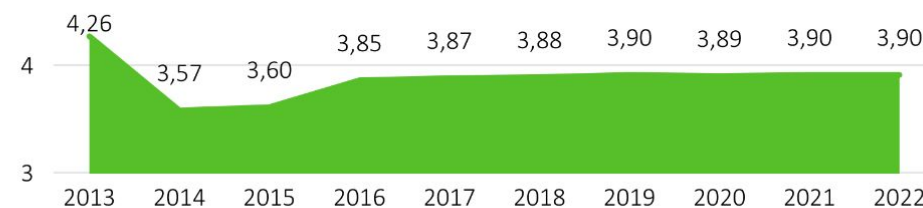

Gjennom FNs naturavtale er det satt høye mål for å redde og bevare natur- og biomangfoldet i verden. Norge har sluttet seg til denne avtalen som skal bidra til å stoppe den menneskelige ødeleggelsen av naturen, og begynne og gjenopprette det som allerede har gått tapt.

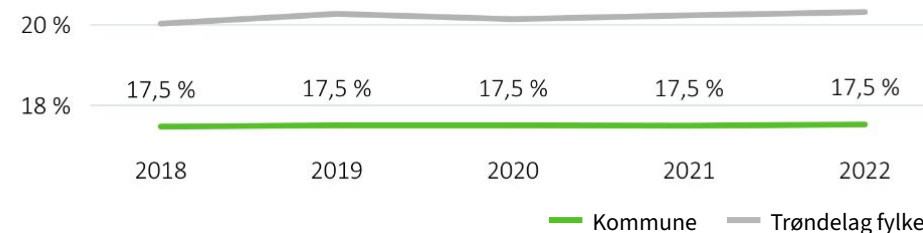
Rennebu har en større andel skog av totalt arealbruk, sammenlignet med fylkesgjennomsnittet. Rennebu sitt ubebygde areal har gått ned fra 2014 til 2022.

Delmål 15.5: Iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater

Utvikling i fysisk nedbygd areal av bygninger og vegbane areal (km²)

Andel vernet areal på land av totalt landareal

Siden 2017 har utbygging av veier og konstruksjon av nye bygg vært relativt stabil i Rennebu. Totalt har kommunen opplevd en nedgang i fysisk nedbygd areal de siste ti årene.

Vernet areal på land i Rennebu har vært det samme siden 2018. I forhold til Trøndelag som helhet, har Rennebu kommune en lavere andel vernet areal på land av totalt landareal.

¹Ubebygget areal består av skog, ferskvann, åpen fastmark og myr, bart fjell, grus- og blokkmark, samt varig snø, is og bre.

1] SSB 12942, 2] SSB 09594, 3] SSB 10781, 4] SSB 08936

Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer

Rennebu

Arealregnskap for Rennebu 2023

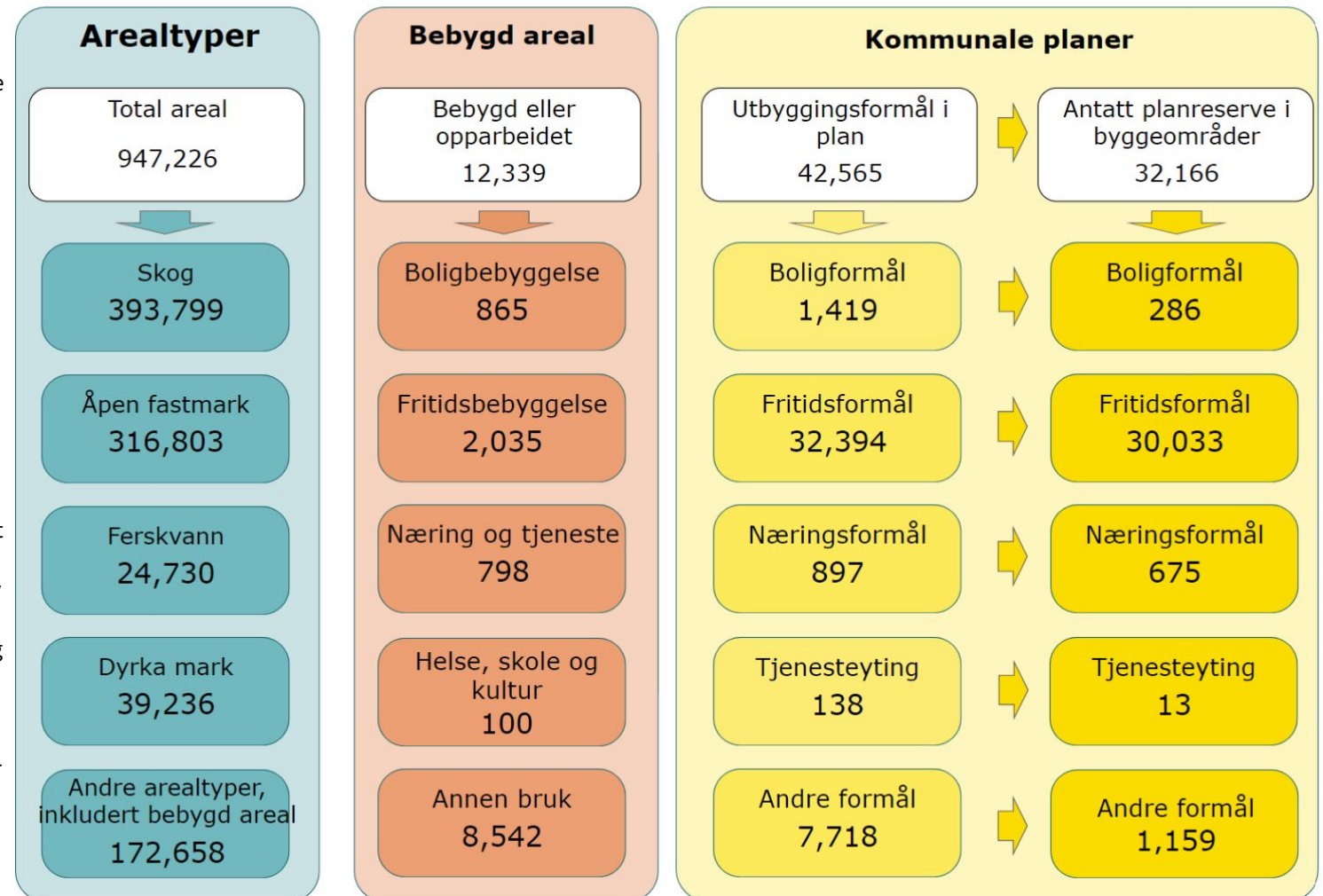
Tall vises i dekar

Departementet anbefaler at kommunene utarbeider et arealregnskap som del av kommuneplanarbeidet. Planer skal være realistiske og gjennomførbare og arealregnskap er et verktøy som er nyttig for å kunne gjøre vurderinger rundt disponering av areal i kommuneplan.

Det arbeides med et [arealregnskap for Trøndelag og kommunene i fylket](#). Arealregnskapet kan gi oversikt over planlagte endringer i arealbruk, samt vise til utbyggings- potensial som ligger inne i eksisterende planer. Arealregnskapet kan også brukes til å fremheve kvalitetene til arealer som vurderes eller foreslås omdisponert til utbyggingsformål, og bidra til økt bevissthet rundt konsekvensene av arealendringer.

Man kan kartlegge og føre arealregnskap over blant annet karbonrike myrområder, skog og jordbruksarealer, samt beregne klimapåvirkning av planforslag. Dette gir et bedre kunnskapsgrunnlag for å gjøre alternativvurderinger for omdisponering for å unngå tap og nedbygging av særlig verdifulle arealer.

Naturregnskap skal utvikles og vil kunne oppgi mer detaljer om arealenes naturkvaliteter.

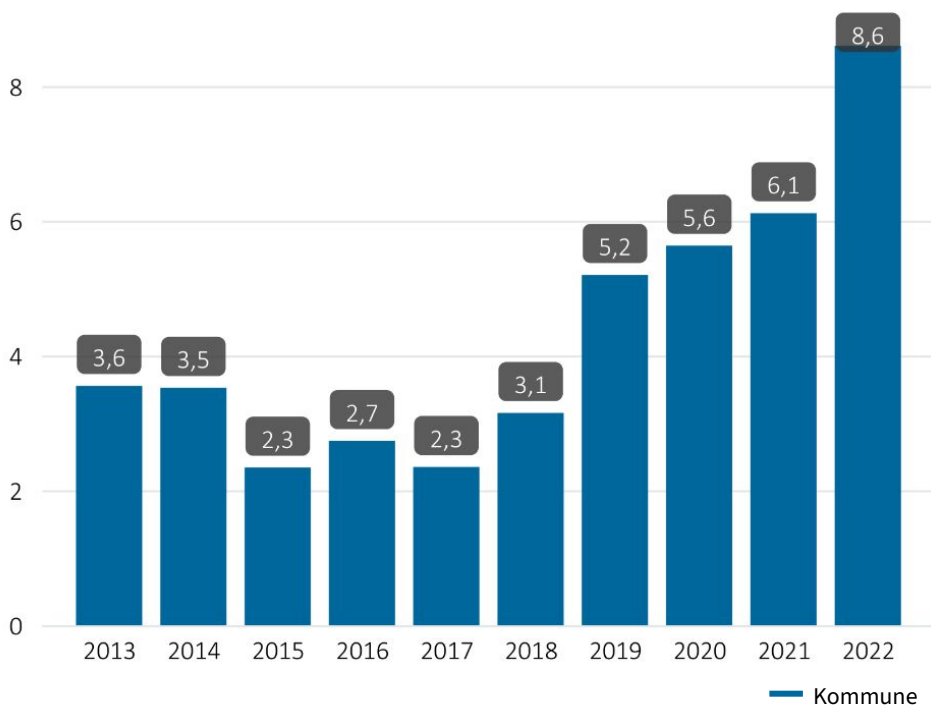

Mål 16 - Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge gode institusjoner

Delmål 16.1: Betydelig redusere alle former for vold

Antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd per 1000 innbygger

Verden er fortsatt langt unna å oppnå målet om fredfulle, rettferdige og inkluderende samfunn. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati og har et omdømme som en fredsnasjon. Fokus på å fremme fredelige og inkludere samfunn er sentralt for å fortsette i dette sporet.

Et lavt antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd er viktig for å sikre et trygt og fredelig lokalsamfunn. I Rennebu har årlige anmeldelser økt i tiårsperioden, og var på sitt høyeste i 2022.

*Estimert av "Avgitte stemmer" relativt til befolkning 18 år og eldre for å hensynta evt. kommunesammenslåinger. Avvik fra valgprosent kan derfor forekomme

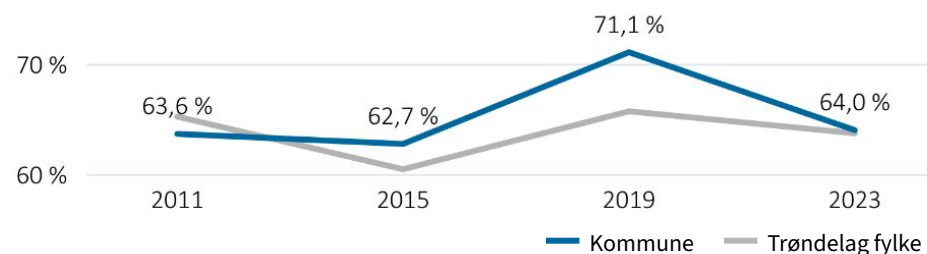
Delmål 16.2: Stanse overgrep, utnyttning, menneskehandel og alle former for vold og tortur mot barn

Andel barn og ungdom på tiltak gjennom barnevernet (0-24 år)

Delmål 16.7: Sikre lydhøre, inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivåer

Valgdeltakelse ved kommunevalg*

Andel barn og ungdom med tiltak gjennom barnevernet gikk ned fra 2021 til 2022 i Rennebu. Kommunen har imidlertid en høyere andel barn med tiltak enn fylkessnittet.

Valgdeltakelsen i Rennebu kommune har vært høyere enn snittet i Trøndelag ved de siste kommunevalgene. Nyeste målinger fra 2023 viser at deltakelsen var 64 prosent, som er omtrent likt som fylkessnittet.

4

Innbyggerundersøkelsen

405 respondenter i xx kommune har svart på spørsmål om bærekraft og innbyggermedvirkning

Respons Analyse gjennomførte en spørreundersøkelse til innbyggerne i Trøndelag på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. Et utvalg av svarene presenteres over de påfølgende sidene.

Formålet med undersøkelsen var å sette søkelys på tema bærekraft og bidra til innbyggermedvirkning i kommunenes beslutningsprosesser før ny planstrategi.

Undersøkelsen foregikk fra 5. september til 17. september 2023 og ble sendt ut som SMS med link til et web-spørreskjema. Målgruppen var alle innbyggerne i Trøndelag fylke.

Respondentene ble spurt om hvor enige de var i ulike utsagn. Hvert utsagn er besvart på en skala fra 1 til 6, hvor 1 = Helt uenig og 6 = Helt enig. I denne rapporten presenteres en prosentandel som er enig i utsagnet (har svart 4, 5 eller 6)

Svarene fra innbyggerne i kommunen tyder på at de er:

- Mer fornøyd med lokale institusjoner enn resten av fylket
- Fornøyd med Rennebu kommune som sted å vokse opp, og at flere er involvert i sitt lokalsamfunn enn snittet i fylket
- Opptatt av klima og miljø, men i litt mindre grad enn fylket som helhet
- Trygge rundt egen arbeidssituasjon og opplever i relativt liten grad økonomisk eller politisk ulikhet

405

respondenter i Rennebu kommune
(Svarprosent 50 %)

50 %
menn

50 %
kvinner

60 %
Grunnskole/
Videregående/
Yrkeskole

22 %
1-3 år ved
Univ./Høgskole

18 %
4 år eller mer ved
Univ./Høgskole

58 %
Yrkesaktive

36 %
Trygdet/
pensjonist

2 %
Student/
skoleelev

Innbyggerne i Rennebu er mer fornøyd med lokale institusjoner enn snittet i Trøndelag

Andelen som er enige i følgende utsagn

44 %

**Kommunen bruker ressursene (tid og penger) på en god måte
(32 prosent i Trøndelag)**

Innbyggerne i Rennebu oppgir at de er mer fornøyd med kommunepolitikere, måten kommunen bruker ressurser og kommunens evne til å informere på en enkel og forståelig måte, sammenlignet med snittet i Trøndelag. Svarene tyder på at Rennebu ligger godt over snittet når det gjelder medvirkning og tillit til lokale institusjoner.

52 %

**Jeg har tillit til kommunepolitikerne
(41 prosent i Trøndelag)**

65 %

**Kommunen informerer innbyggerne på en enkel og forståelig måte
(51 prosent i Trøndelag)**

Innbyggerne i Rennebu opplever at kommunen er god å vokse opp i, og flere er involvert i sitt lokalsamfunn enn snittet i fylket

Andelen som er enige i følgende utsagn

57 %

Det er viktig for meg å engasjere meg i frivillig arbeid
(48 prosent i Trøndelag)

78 %

Jeg opplever at min kommune er god å vokse opp i
(73 prosent i Trøndelag)

42 %

Jeg opplever at jeg har mulighet til å være med å påvirke utviklingen i mitt lokalsamfunn
(32 prosent i Trøndelag)

Svarene tyder på at innbyggerne er fornøyd med sin kommune, og 4 av 5 sier seg enig i at de opplever at kommunen er god å vokse opp. Dette er 5 prosentpoeng høyere enn Trøndelag som helhet. I tillegg tyder spørreundersøkelsen på at en større andel av innbyggerne i Rennebu enn Trøndelag engasjerer seg i frivillig arbeid og opplever at de har mulighet til å påvirke utviklingen i eget lokalsamfunn.

Innbyggerne er opptatt av klima og miljø, men i litt mindre grad enn fylket som helhet

Andelen som er enige i følgende utsagn

31 %

Fremkommeligheten for syklist og gående bør prioriteres fremfor bilister
(43 prosent i Trøndelag)

Innbyggerne i Rennebu oppgir at de opptatt av klima og miljø. Nesten halvparten av innbyggerne i Rennebu oppgir at de selv tar bærekraftige valg, selv når det koster mer. Dette er på lik linje med Trøndelag.

Videre oppgir litt over halvparten av innbyggerne at de er opptatt av at kommunen bidrar til å redusere klimagassutslippene, men andelen er noe lavere enn fylket.

Videre har 59 prosent gjort endringer i sin egen hverdag for å leve mer bærekraftig. Fylkesnittet er på 63 prosent.

47 %

Jeg tar bærekraftige valg selv når det koster meg mer
(48 prosent i Trøndelag)

55 %

Det er viktig for meg at min kommune bidrar til å redusere klimagassutslippene i Norge
(60 prosent i Trøndelag)

Svarene tyder på at innbyggerne opplever trygghet og i relativt liten grad økonomisk eller politisk ulikhet

Andelen som er enige i følgende utsagn

51 %

Jeg kjenner ikke til barn og unge i min kommune som er forhindret fra å delta på fritidsaktiviteter på grunn av økonomi (38 prosent i Trøndelag)

Ut fra svarene å dømme opplever innbyggerne i Rennebu i mindre grad enn resten av fylket fattigdom (i form av at barn og unge blir ekskludert fra fritidsaktiviteter på grunn av økonomi) og de opplever i større grad enn resten av fylket at kommunen behandler ulike grupper rettferdig.

Svarene tyder også på at innbyggerne opplever trygghet rundt sin arbeidsplass, og oppgir at de er like lite bekymret som snittet av fylket for at egen arbeidsplass blir overflødig i fremtiden.

63 %

Jeg er trygg på at kommunen behandler alle grupper rettferdig uavhengig av kjønn, funksjonsevne, etnisitet, religion, seksuell orientering e.l. (56 prosent i Trøndelag)

77 %

Jeg er ikke bekymret for at min arbeidsplass blir overflødig i fremtiden (74 prosent i Trøndelag)

5

Nasjonale og regionale rammer for bærekraftsarbeid

- Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer
- Rød tråd i plan og styringssystem
- Oversikt tilskudd og virkemidler
- Oversikt kunnskapsgrunnlag

Nasjonale forventninger og oversikt over regionale planer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme bærekraftig utvikling i hele landet. Forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer i fylkeskommunene og kommunene, og legges til grunn av statlige myndigheter når de deltar i planprosessene.

Forventninger til regional og kommunal planlegging for 2023-2027 ble vedtatt 20. juni 2023.

De nasjonale forventningenes rolle i plansystemet

Hensikten med forventningsdokumentet er å etablere et felles grunnlag for fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter slik at planprosessene blir effektive og målrettet og at unødige innsigelser unngås. Forventningsdokumentet er retningsgivende, og gjelder for hele landet og for ulike plansituasjoner. De må derfor tilpasses regionale og lokale forhold gjennom gode planprosesser.

Planleggingen skal fremme bærekraftig utvikling

Som samfunnsutviklere, tjenesteytere og planmyndigheter er fylkeskommunene og kommunene avgjørende for at Norge skal lykkes med å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling i hele landet. Nasjonale klima- og miljømål gir rammer for planleggingen og er sentrale for at bærekraftsmålene kan nås.

Viktige planutfordringer fremover

Norge har gode forutsetninger for å nå mange av bærekraftsmålene innen 2030. Likevel er det utfordringer med å nå målene om reduserte klimautslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet. Dette er utfordringer som må løses gjennom planlegging. I tillegg møter kommunene andre store samfunnsutfordringer som følge av en aldrende befolkning med større omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft.

Forventningsdokumentet er bygd opp rundt FNs bærekraftsmål og 2030 agendaen

Forventningsdokumentet er bygd opp rundt 2030 agendaens fem overordnede perspektiver:

Samordning og samarbeid i planleggingen (mål 11, 16 og 17)

Regional og kommunal planlegging er fylkeskommunenes og kommunenes viktigste styringsverktøy for en bærekraftig samfunnsutvikling basert på et lokalt folkestyret. Oppdaterte planer som bygges på et godt kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å ta tak i aktuelle utfordringer og for å sikre at nasjonale rammer og mål følges opp. Planprosesser som er åpne og involverende gir legitimitet til vedtatte planer. Det er samtidig viktig at planene er realistiske og legger til rette for effektiv ressursbruk i det offentlige og i det private.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn (mål 1, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13 og 15)

Et sosialt bærekraftig samfunn forutsetter at vi lykkes med å utvikle store og små byer, større og mindre tettsteder og spredtbygde strøk, slik at det er godt å bo, leve og arbeide der. Samfunns- og arealplanleggeren skal sikre fysiske omgivelser og sosiale arenaer som er varierte, inkluderende og varige, med tilgang til nødvendige tjenester for alle deler av befolkningen. Gode lokalsamfunn og nabolag gir grunnlag for stabile bomiljøer og livskvalitet i ulike deler av livet. Attraktive og godt planlagte omgivelser, tilgang til natur og varierte tilbud og møteplasser er viktig for identitet, folkehelse og miljø.

Velferd og bærekraftig verdiskaping (mål 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 12 og 14)

Regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å legge til rette for grønne næringer og overgangen til en mer sirkulær økonomi, sikre god infrastruktur og bidra til omstilling i offentlig sektor. Helhetlig planlegging er nødvendig for å sikre ressursgrunnlaget for utvikling av natur og kulturbaserte næringer som landbruk, reindrift, fiskeri og reiseliv. Planlegging og kunnskap om regionale og lokale forutsetninger kan gi et betydningsfullt bidrag til å stimulere bærekraftig næringsutvikling i hele bredden av næringslivet og bidra til vekstrkraftige regioner og lokalsamfunn.

Klima, natur og miljø for fremtiden (mål 3, 6, 7, 11, 13, 14 og 15)

Langsiktig velferd, verdiskaping og livskvalitet i tråd med bærekraftsmålene er avhengig av at mange hensyn ivaretas samtidig. Helhetlig samfunns- og arealplanlegging må bidra til at innsatsen for klima og miljø ses i sammenheng og på tvers av sektorene. Viktige tema i regionale og kommunale planer framover vil være hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimarobust lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger for å minimere arealtapet av natur og helhetlig forvaltning av vannressursene.

Samfunnssikkerhet og beredskap (mål 2, 3, 6, 11, 13 og 16)

Sikre og oversiktlige lokalsamfunn er den viktigste rammen for at vi alle skal ha en trygg hverdag. Fylkeskommunene og kommunene kan som planmyndigheter bidra til dette ved å legge til rette for at ny utbygging er trygg mot naturfarer nå og i framtidens klima, og mot ulykker og annen samfunnsrisiko. Dette sikres best gjennom tverrfaglig og helhetlig arbeid med samfunns- og arealplaner, risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner. Samfunnet er avhengig av at planleggingen sikrer arealer for matproduksjon og bidrar til tilgang til rent og tilstrekkelig drikkevann, kraftforsyning og kommunikasjon. God beredskap er også avhengig av at Forsvarets arealbehov ivaretas.

Regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger bærekraftsmålene, de nasjonale klima- og miljømålene og lokalt folkestyre til grunn for samfunns- og arealplanleggingen, og legger til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn i hele landet.

Oversikt over regionale planer og strategier

Regional planlegging skal etter plan- og bygningsloven stimulere den fysiske, miljømessige, helsemessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i regionen.

Planer og strategier er stadig i utvikling, og alle oppdaterte planer finnes på [Trøndelag fylkeskommunes hjemmeside for regional planlegging](#).

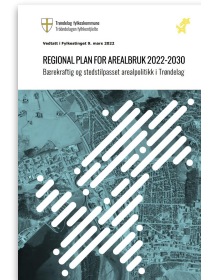
[Trøndelagsplanen 2019-2030](#) skal vise i hvilken retning vi vil at Trøndelag skal utvikle seg – hvor Trøndelag skal være i 2030. Planen skal mobilisere til samarbeid og felles satsing for å få den utviklinga vi ønsker i regionen.

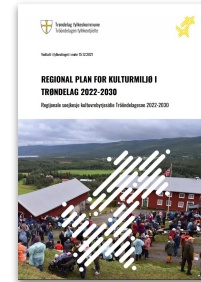
[Trøndelagsplanen](#), regional planstrategi i fylkestingsperioden 2020–2023 angir hvilke prioriterte satsingsområder det skal arbeides med i kommende fylkestingsperiode. Det betyr at de vedtatte satsingsområdene skal videreføres inn i Utfordringsdokumentet til Økonomiplanen.

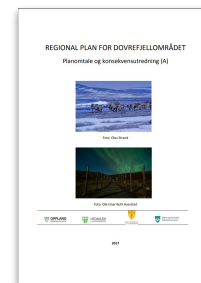
[Utfordringsdokumentet 2024-2027](#) skal gi innsikt i fylkeskommunens utfordringer, muligheter og utvikling. Dokumentet skal gi politikerne et kunnskapsgrunnlag for å kunne gjøre politiske prioriteringer, der de gir tydelige styringssignaler til fylkeskommunens arbeid. Videre viser [Økonomiplan 2023-2026](#) hvilke satsinger fylkestinget har vedtatt og prioritert.

[Regional plan for arealbruk](#) (RPA) skal være et dokument som kommunene bruker som støtte i deres planarbeid. Planen skal være et redskap for god samfunnsutvikling på tvers av kommunegrensene og peke på en retning for utviklingen av Trøndelag mot 2030.

[Regional plan for kulturmiljø](#) skal gi føringer for en regional kulturmiljøpolitikk for Trøndelag. Planen er avgrenset til faste kulturminner, kulturmiljø, kulturlandskap og fartøy, uavhengig av om de har formelt vern eller ikke. Planen gjelder i perioden 2022–2030.

[Regional plan for Dovrefjellområdet](#) skal fastlegge en langsiktig og helhetlig strategi for arealforvaltningen i planområdet. Planen skal forene målene om lokal omstilling og utvikling med nasjonale mål om en helhetlig forvaltning av fjellområdene og sikring av villreinens leveområder.

[Regional plan for Forollhogna villreinområde](#) er en langsiktig og helhetlig strategi for forvaltningen av et prioritert fjellområde som er spesielt viktig for villreinens framtid i Norge. Planen skal i tillegg til å ivareta villreinens leveområde også avklare rammer og muligheter for bærekraftig verdiskaping og næringsutvikling i området og samordne hensynet til forsvarlig villreinforvaltning og lokalsamfunnets behov for utvikling.

Oversikt over regionale planer og strategier

[Regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion](#) beskriver hvordan vi ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i vannregionen i et langsiktig perspektiv.

[Balansekunst - kulturstrategi for Trøndelag](#) har som ambisjon å gi innhold til og retning for samfunnsutvikling i Trøndelag. Her er kultur i bred forstand en sentral faktor.

[Delstrategi trafiksikkerhet](#) skal bidra til å operasjonalisere og konkretisere de føringer som er lagt i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien innenfor området trafiksikkerhet.

[Sånn gjør vi det - Trøndelagsstrategi for klimaomstilling](#) skal gi inspirasjon og være en ledesnor for hvordan klimaarbeid skal gjøres i Trøndelag. Trøndelagsstrategi for klimaomstilling skal være et nyttig verktøy for fylkeskommunen og kommunene.

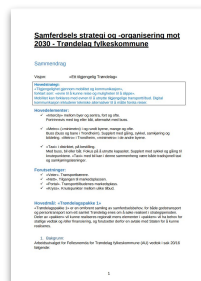
[Strategi for ladeinfrastruktur i Trøndelag](#) ble etablert for å bidra til å utvikle og opprettholde et godt nettverk for hurtigladdere i fylket.

[Delstrategi Gods](#) har som mål Trøndelag skal ha et vegnett og en jernbane og havnestruktur som legger til rette for konkurransedyktig næringsliv nært råstoffene, og at fylkeskommunen skal bidra til at godstransport på sjø og bane blir gode og reelle alternativer til veg.

[Kompetansestrategi for Trøndelag](#) har som mål at enkeltmennesker og virksomheter har en kompetanse som gir Trøndelag et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og god offentlig sektor og at færrest mulig står utenfor arbeidslivet.

[Samferdselsstrategien i Trøndelag](#) har en visjon om "Ett tilgjengelig Trøndelag" for å samle Trøndelag til en region og da må ha et felles samferdselstilbud.

[Delstrategi Sjø](#) har som formål å operasjonalisere og utdype linjene som ble vedtatt i samferdselsstrategien.

[Et verdiskapende Trøndelag - Strategi for innovasjon og verdiskaping](#) har som mål at trøndersk næringsliv skal være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt. Det er et mål at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag.

[Vegstrategien](#) skal kommunisere til samarbeidspartnere om hvilke overordnede mål og strategier fylkeskommunen har for å løse utfordringer og behov innenfor vegområdet. Det er gitt mål innenfor temaene trafiksikkerhet, fremkommelighet, klima og miljø og vegeierrollen.

[Delstrategi Mobilitet](#) operasjonaliserer og konkretiserer føringer og forventninger innenfor mobilitetsområdet som ligger i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Kommuner oppgir at det er få dedikerte ressurspersoner i kommunene som jobber med søknadsskriving og rapportering. I tillegg er rapporteringen på bruk av midler omfattende og ressurskrevende. En [nasjonal kartlegging](#) viser også at få kommuner er gode på å søke tilskudd.

I dag finnes det ikke en lett tilgjengelig og oppdatert helhetlig oversikt over øremerkede tilskudd til kommunesektoren. Frem til en slik ordning er på plass har man valgt å lage en oversikt over tilskuddsordninger for Trønderske kommuner. Oversikten er ikke uttømmende (status per 01.11.2023).

Barne- og familiedepartementet

- [Tilskudd til foreldrestøttende tiltak](#): Tilskuddsmidlene tildeles som stimuleringsmidler for å styrke kommunenes foreldrestøttende arbeid, og for å stimulere til økt samarbeid med frivillig sektor i det foreldrestøttende arbeidet.
- [Tilskudd til fritidskasser i kommunene](#): Kommuner kan søke tilskudd til å dekke kostnader til utstyr, reise, cup, leir og/eller deltakeravgifter i faste, organiserte aktiviteter for målgruppen. Deltakeravgifter omfatter både kontingent og treningsavgift.
- [Tilskudd til inkludering av barn og unge](#): Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn og unge, Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn og Støtte til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom.
- [Erasmus pluss ungdom](#): Støtteordninger til prosjekter for personer mellom 13 og 30 år eller som jobber med ungdom.

Digitaliseringsdirektoratet

- [Dette er Stimulab | Digdir](#): Stimulab er stimuleringsordningen for innovasjon og tjenstedesign, og skal støtte og stimulere til brukerorientert eksperimentering og nyskaping i forvaltningen.

Distriktssenteret - Kompetansesenter for Distriktsutvikling

- [Merkur-programmet](#): Merkur-programmet sikrer distrikta tilgang til nærbutikk og bokhandel av god kvalitet.

ENOVA

- [Støtte til energiltak i kommunale boliger](#): Regjeringen har gitt Enova et særlig oppdrag om å iverksette en ordning for energiltak i kommunale boliger i 2022. Formålet er å motivere kommunene til å fremskynde investeringer i tiltak som medfører varige reduserte energikostnader hos leietakerne.

Helsedirektoratet

- [Helhetlig støtte til pårørende med krevende omsorgsoppgaver](#): Hensikten med tilskuddsordningen er å bidra til å bedre pårørendes situasjon gjennom å styrke pårørendearbeid på individ-, - tjeneste- og systemnivå.
- [Rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester innen psykisk helse, rus og vold](#): Formålet med tilskuddet er å lette livssituasjonen, eller styrke evnen til å håndtere den, for mennesker som opplever vansker knyttet til psykisk helse, rus og vold.
- [Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til forbedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende.
- [Tilbud til barn og unge med psykiske plager og problematisk rusmiddelbruk og behov for sammensatte tjenester](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging.
- [Vertskommunene](#): Tilskuddsordningen skal kompensere vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen.
- [Tiltak for å øke kompetansen i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming](#): Målet er å styrke fag- og tjenesteutvikling og kompetanseheving hos personell som yter tjenester til personer med utviklingshemming.
- [Etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud - Helsedirektoratet](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til etablering og videre utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud som bidrar til å fremme helse og livskvalitet, forebygge sykdom, tidlig intervensjon, og til at brukerne lærer å mestre livet med sykdom

Oversikt tilskudd og virkemidler

Helsedirektoratet (forts.)

- [Særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester](#): Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til disse tjenestene.
- [Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet](#): Formålet med tilskuddsordningen er å motvirke ensomhet og passivitet og å skape aktivitet, deltakelse, sosialt fellesskap og møteplasser.
- [Psykisk helse i skolen](#): Formålet med ordningen er å styrke området psykisk helse i skolen med fokus på bedre læringsmiljø, økt kompetanse, trivsel og samarbeid mellom instanser og tjenester for barn og unge.
- [Styrking av legevakttjenesten i distriktskommuner](#): Målet med tilskuddsordningen er å bidra til bedre rekruttering og redusert vaktbelastning i kommunens legevaktordning, i kommuner med særlige rekrutteringsutfordringer. Alle kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 (SSB) med befolkningstall < 5000 kan søke tilskuddet.
- [Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetenesta](#): Tilskuddet går til å styrke kapasitet og videreutvikle tilbudet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Tilskuddet skal, jf. regelverket, ikke kompensere for eventuelle kutt i stillinger kommunen finansierer over kommuneramma.

Husbanken

- [Boligpolitiske virkemidler](#): Bostøtte, startlån, lån til: boligkvalitet, barnehager, studentboliger og utleieboliger. Investeringsstilskudd, tilskudd utleieboliger, tilstandsvurdering og boligsosiale tiltak.

Justis- og beredskapsdepartement

- [Tilskuddsordning for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme i kommunene](#): Tilskuddet skal gå til konkrete kommunale prosjekter innen forebygging eller bekjempelse av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

- [Integreringstilskot](#): Formålet med tilskuddet er at kommunene skal gjennomføre et planmessig og aktivt busettings- og integreringsarbeid, slik at flyktningene kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet.
- [Tilskot for einslege mindreårige flyktningar med fleire](#): Tilskuddet skal dekke aktiviteter og tiltak som bidrar til at enslige mindreårige flyktninger blir busette så raskt som mulig og får et godt bo- og omsorgstilbud.
- [Tilskudd for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvaner](#): Kommunene kan søke tilskudd ved bosetting av personer med alvorlig funksjonsnedsettelse, alvorlige rus- eller adferdsproblemer.

Kommunal og distriktdepartement

- [Tilskudd til politiske partier](#): Statlig partistøtte gis til registrerte politiske partier på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Utbetaling av tilskudd forutsetter at partiledet har oppnådd stemmer ved sist foregående valg.
- [Tilskudd til økt digital deltakelse og kompetanse i 2023](#): Formålet med tilskuddet er å legge til rette for etablering av et lavterskel veiledningstilbud for personer med liten eller ingen digital kompetanse.
- [Tilskuddsordning for utprøving av bygdevekstvtaler](#): Bygdevekstvtaler er eit nytt distriktspolitisk verkemiddel som skal bidra til busetjing, tilgang på arbeidskraft og framtidsetta næringsutvikling i nokre av dei mest spreiddbygde områda av Noreg.

Klima- og miljødepartement

- [Tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen](#): Kommuner kan søke om midler til tiltak som bidrar til å styrke arbeidet med naturmangfold. I Stortingsmeldingen Natur for Livet (Meld. St. 14 (2015 - 2016)) er utarbeiding av en kommunedelplan for naturmangfold pekt på som et viktig virkemiddel for å synliggjøre naturmangfoldverdiene i kommunenes eget planarbeid.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Klima- og miljødepartement (forts.)

- [Tilskudd til vassmiljøtiltak – generell vassforvaltning](#): Tilskuddsordninga skal bidra til å nå miljømåla i vassforskrifta. Overflatevann skal beskyttes mot forringing, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vassforekomsten skal minst ha god økologisk og god kjemisk tilstand.
- [Tilskudd til trua arter](#): Tilskuddsordningen omfatter blant annet tiltak som bidrar til å ta vare på økologiske funksjonsområder for prioriterte arter.

Miljødirektoratet

- [Klimasats – støtte til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil kutte utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Statlig sikring av friluftslivsområder](#): Kommuner og interkommunale friluftsråd kan søke Miljødirektoratet om økonomisk støtte til å sikre seg råderett over friluftslivsområder eller ferdselsårer gjennom kjøp eller bruksavtale.
- [Tilskudd til nasjonale turiststier](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å ta vare på opplevelsese- og naturverdiene, bidra til godt og forebyggende beredskapsarbeid og bred lokal verdiskaping, samt god håndtering av store mengder besøkende gjennom en helhetlig og god besøksforvaltning.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.

Kultur- og likestillingsdepartementet

- [Tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse](#): Tilskuddsordningen gjelder tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet som enten tilrettelegger for eller er forbeholdt personer med funksjonsnedsettelse.
- [Aktiv formidling i bibliotekene](#): Folkebibliotek og fylkesbibliotek kan søke om tilskudd for å drive aktiv formidling i 2023.

- [Tilskudd til idrettsanlegg, kulturbygg og friluftslivsanlegg](#).
- [Arkivutviklingsmidler](#): Arkivverket har siden 2015 disponert prosjekt- og utviklingsmidler for tiltak som styrker sikring og tilgjengeliggjøring av samfunnets arkiver
- [Tilskudd til flom- og skredforebygging og miljøtiltak i vassdrag](#): Tilskuddsordning for kartlegging av fare for flom og skred, sikrings- og miljøtiltak, og for kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag.
- [Økonomiske støtteordninger til miljøtiltak, kartlegging og sikring mot naturfare](#): Økonomisk støtte til utredning av flom- og skredfare.

Kunnskapsdepartement

- [Tilskudd til studentboliger for 2023](#): Ordningen skal sikre etablering av boliger for studenter ved høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Dette skal bidra til en mer forutsigbar og rimelig bosituasjon for studenter, og være et supplement til det private boligmarkedet.
- [Tilskott til kompetanseutvikling i olje-, gass- og leverandørindustrien](#): Målet for tilskottsordninga er økt deltaking i kompetanseutvikling i de bransjene som inngår i bransjeprogramma. Tilskottsordninga skal føre til at bransjene får tilgang til relevant kompetanseutvikling.
- [Tilskudd til videreutdanning for lærere 2024 – norsk som andrespråk](#): Utlysningen gjelder tilskudd til gjennomføring av videreutdanningstilbud i norsk som andrespråk, rettet mot lærere som underviser voksne innvandrere i norsk etter læreplan i norsk for voksne innvandrere, jf. forskrift til integreringsloven.
- [Akkreditering for mobilitet](#): Ordningen retter seg mot aktører som regelmessig ønsker å sende elever, lærlinger, deltakere i voksne sin læring, fagskolestudenter eller ansette på et læringsopphold i utlandet. Ordningen gir tilgang til finansiering av mobilitetsaktiviteter over lengre tid.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Kunnskapsdepartement (forts.)

- [Prosjektetableringsstøtte](#): Alle norske institusjoner, organisasjoner og bedrifter som planlegger å etablere et prosjekt under Erasmus+ sentraliserte tiltak, kan søke om prosjektetableringsstøtte. Støtten skal bidra til at søkerne når opp i europeiske konkurranser om prosjektmidler fra Erasmus+.
- [Språkassistenter](#): En språkassistent fra Frankrike, Spania eller Tyskland kan være til stor hjelp og inspirasjon i klasserommet og gjøre det enklere å gjennomføre tilpasset og variert opplæring.
- [Trollstipend](#): Gjennom Troll-avtalen kan fransklærere i ungdomsskole eller videregående skole få individuell støtte til studieopphold i Frankrike. I tillegg kan elevgrupper få stipend til opphold i Frankrike for å få bedre kunnskap om fransk språk og kultur.
- [Virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom](#): Gjennom virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom kan høyere utdanningsinstitusjoner eller ungdomsorganisasjoner utvikle og gjennomføre digitale studieopplegg og gruppediskusjoner for ungdom og unge voksne.
- [Innovasjonsallianser](#): Innovasjonsallianser er større europeiske samarbeidsprosjekter innen høyere utdanning og fag- og yrkesopplæring. Målet med innovasjonsallianser er å utvikle nyskapende utdanningstilbud som fremmer innovasjon og entreprenørskap innen utdanning og arbeidsliv. Utvikling av ferdigheter og kompetanse står i fokus i 2023.
- [Tilskudd til tillitsreformen i barnehage og skole](#): Tilskuddet skal stimulere kommunene til å prøve ut mer tillitsbaserte arbeidsformer i barnehager og skoler. Målet er at de ansatte kan utnytte sin kompetanse bedre gjennom mer faglig frihet og mer tid til barna og elevene.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager kan søke om tilskudd for at barnehagebarn blir trygge i vann og får bedre svømmeferdigheter.
- [Tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage](#): Tilskuddet skal bidra til at kommunene kan styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage.
- [Tilskudd til skolebibliotek og lesestimulering 2023](#): Midlene skal styrke skolebibliotekenes arbeid med lesestimulering i grunnskolen og bidra til at skolebibliotek sprer slesegleder, øker lærers kompetanse og er en inkluderende arena.
- [Tilskudd til gratis SFO for familier med lav inntekt](#): Tilskuddsordningen for kommuner om å tilby utvidet gratis SFO til elever fra familier med lav inntekt, blir avvirket fra høsten 2023. Det kommer ingen ny søknadsfrist.
- [Tilskudd til veiledning for nyutdannede lærere](#): Tilskuddet skal bidra til at nyutdannede lærere i grunnskolen får god veiledning og gjøre at overgangen fra utdanningen til læreyrket blir enklere. Målet er at nyutdannede lærere blir værende i skolen.
- [Tilskott til læremiddel og pedagogisk barnehagemateriell](#): Søk om tilskott til å utvikle læremiddel for skole og pedagogisk barnehagemateriell på område uten markedsgrunnlag.
- [Støtte til presse- og ytringsfrihet, bærekraftig utvikling, immateriell kulturarv, verdensarv, dokumentarv og demokratiutvikling](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å styrke UNESCOs arbeid og ansvarsområder, gjøre UNESCO mer kjent i Norge, og gjennomføre UNESCO-kommisjonens vedtatte satsingsområder.

Landbruk- og matdepartement

- [Støtte til organisasjoner som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområde](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte organisasjoner på nasjonalt nivå som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområder.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Nærings- og fiskeridepartement

- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Tilskuddsordningen for fiskerihavneanlegg er et virkemiddel for å realisere fiskerihavnetiltak som kommunene vurderer som viktige.
- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Norske kystkommuner kan søke Kystverket om tilskudd til fiskerihavneanlegg i henhold til retningslinjer gitt av Kystverket.
- [Tilskudd til kommunale ungdomsfiskeprosjekt](#): Formålet med ordningen er å gi støtte til konkrete kommunale tiltak som tilrettelegger for at ungdom kan skaffe seg erfaring i fiskeriyrket.

Riksantikvaren

- [Kulturminne i kommunen \(KIK\)](#): Målet med KIK-prosjektet er å styrke kompetansen om kulturmiljø i kommunane og få bedre oversikt over verneverdige kulturmiljø.

Samferdselsdepartement

- [Tilskuddsordningen til trafikkikkerhetstiltak](#): Formålet med tilskuddet til trafikkikkerhetstiltak er å bidra til å støtte initiativ og engasjement i arbeidet med økt trafikkikkerhet, og i tråd med det overordnede målet om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd – nullvisjonen.
- [Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø](#): Alle kommuner kan søke om tilskudd til mer trafikkisikre skoleveier og nærmiljø, slik at flere barn og unge trygt kan sykle og gå til skolen.
- [Byvekstavtaler og belønningsavtaler](#): Byvekstavtaler og belønningsavtaler er ordninger som har nullvekst for persontransport med bil som overordnet mål.

Statsforvalter

- [Prosjektskjønn fornying og innovasjon 2024](#): Formålet med prosjektmidlene er å gi kommunene støtte til å prøve ut nye løsninger i sin virksomhet. Midlene skal stimulere kommunene til å kunne jobbe med fornying og innovasjon.
- [Rapportering av utgifter til ressurskrevende tjenester til brukere født i 1953 og 1954](#): Statsforvalteren i Trøndelag ber om særskilt rapportering av påløpte utgifter i 2022 til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere født i 1953 eller 1954. Rapporteringen blir brukt som grunnlag for å tildele skjønnsmidler for 2024.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager 2023](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager som ønsker å drive svømmeopplæring i barnehagen.
- [Studiepermisjon for videreutdanning i samisk](#): Tilskudd til studiepermisjoner for videreutdanning i samisk gis for å styrke læreres kompetanse i samisk språk
- [Barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging, herunder FACT-ung team.
- [Voksne med behov for langvarig oppfølging og sammensatte tjenester](#): Målet med ordningen er å styrke tilbudet til personer med langvarige og sammensatte tjenestebehov gjennom å etablere helhetlige, samtidige og tverrfaglige tjenester fra ulike nivåer og sektorer.
- [Tilskudd til Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til bedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende gjennom å styrke tilbud innen forebygging, tidlig intervensjon, behandling og oppfølging

Oversikt tilskudd og virkemidler

Statsforvalter (forts.)

- [Tilskudd til kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt](#): Tilskuddsordningen er etablert for å styrke kvaliteten i tilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg og deres pårørende, og for å bidra til kompetanseoppbygging i kommunene.
- [Tilskudd til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil redusere utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Kompetanse og Tjenesteutvikling innen helse og omsorg](#): Målet med denne tilskuddsordningen er å bidra til å redusere mangelen på personell med relevant fagutdanning i helse- og omsorgstjenesten, og legge til rette for en bærekraftig omsorgstjeneste.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.
- [Kunngjøring av tilskudd til kommunalt rusarbeid](#): Overgangsordningen er laget for å sikre at kommuner som i 2021 mottok tilskudd etter tidligere regelverk, kan søke om videreføring av tilskudd til stillinger.
- [Tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontoret](#): Arbeids- og velferdsdirektoratet har kunngjort tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV for 2023.
- [Tilskudd til svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne, som omfattes av grunnskoleopplæring 2023](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til å gjøre en ekstra innsats rettet mot nyankomne minoritetsspråklige elevers svømmeferdigheter.
- [Opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge](#): Tilskuddet skal bidra med finansiering og stimulere kommunene og fylkeskommunen til å gi grunnskole- og videregående opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge.

- [Skjønnsmidler uforutsette og særskilte forhold](#): Statsforvalteren fordeler en del av skjønnsrammen til utgiftskrevende forhold av betydning som kommunene selv ikke kan påvirke, og som ikke er fanget opp i den faste delen av inntektssystemet.
- [Tilskudd til fjellandbruket i Trøndelag 2023](#): Tilskudd skal gis til utviklingsrettede fellestiltak som styrker bærekraftig verdiskaping i fjellområdene innenfor tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer. Det skal legges vekt på synergi med andre tilskuddsordninger og god forankring i landbruksnæringa.

Trøndelag fylkeskommune

- [Tilskudd til folkehelsearbeid i Trøndelag](#): Tilskuddsordningen skal støtte tiltak som fremmer deltakelse i nærmiljøet, trivsel og livskvalitet samt er med og utjevner sosiale ulikheter.
- [Tilskudd til idrett og idrettsrelaterte prosjekter](#): Mulighet til å søke om tilskudd til idrettskretsen, tilskudd til idrettsarrangement på internasjonalt og nasjonalt nivå, og arrangement rettet mot mennesker med nedsatt funksjonsevne og arrangement rettet mot inkludering på regionalt nivå. I tillegg til utviklingstilskudd til idretts- og friluftslivsprosjekter av regional betydning.
- [Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet](#): Mulighet til å søke om spillemidler til idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og nærmiljøanlegg.
- [Spillemidler til friluftslivsanlegg](#): Nå kan man få finansiert flere anleggstyper til friluftsliv med spillemidler.
- [Statlige midler til friluftsliv](#): Frivillige lag og organisasjoner kan søke om støtte til friluftslivsaktiviteter. Målgruppen er barn og unge, samt de lite aktive.
- [Støtte til mindre tilretteleggingstiltak i friluftsliv](#): Gjennom god tilrettelegging skal friluftslivsområdene gjøres lett tilgjengelige og attraktive for allmenhetens friluftsliv.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Trøndelag fylkeskommune (forts.)

- [Utviklingstilskudd innenfor idrett og friluftsliv](#): Tilskudd til etablering av nye friluftsråd og andre større friluftslivsprosjekter.
- [Prosjekt for friluftslivets ferdselsårer](#): Miljødirektoratet vil stimulere til at kommunene skaffer seg kunnskap om ferdselsårene som finnes i kommunen, hvilke behov de dekker og hvordan de kan utvikles til å skape mer aktivitet.
- [Idrettsstipend for ungdom](#): Fylkeskommunen deler hvert år ut stipend til unge idrettsutøvere, trenere og tillitsvalgte i alderen 16 - 23 år.
- [Tilskudd til regionale kultur- og frivillighetsorganisasjoner](#): Formålet med denne drifts- og aktivitetstilskuddsordningen er å stimulere til utvikling av regionale kultur og frivillighetsorganisasjoner i tråd med Trøndelagsplanen og Kulturstrategien «Balansekunst».
- [Støtte til utstyrssentraler 2023 - 2025](#): Bidra og motivere til at det etableres og oppgraderes flere utstyrssentraler rundt i Trøndelag slik at sports-, friluftsliv-, musikk- og annet kunst- og kulturutstyr blir tilgjengelig i flere nærmiljø enn i dag.
- [Tilskudd til friskliv, læring og mestring](#): Kommuner kan søke statlig tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud.
- [Regionale utviklingsmidler](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte opp om prosjekter som bidrar til å realisere prioriterte mål og strategier i Verdiskapingsstrategien, regional strategi for verdiskaping i Trøndelag 2022-2025 – med tilhørende handlingsplan 2022-2023.
- [Regionale midler til rekruttering og kompetanse \(RK\) og Regionale tilretteleggingsmidler \(RT\)](#): Tilskuddsordningene skal legge til rette for regional næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving, med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket.
- [SkatteFUNN](#): Bedrifter som investerer i forsknings- og utviklingsaktivitet kan få inntil 20 prosent av prosjektkonstandene som skattefradrag på skatteoppgjøret.
- [Regionalt forskningsfond Trøndelag](#): Regionalt forskningsfond Trøndelag har som formål å styrke FoU-innsatsen hos bedrifter, kommuner og FoU-miljøene i regionen.
- [DistriktForsk](#): DistriktForsk er en egen mobiliseringsordning finansiert av Kunnskaps- og distriktsdepartementet (KDD), men som sees i sammenheng med arbeidet i Regionalt forskningsfond Trøndelag.
- [Ungdomsfondet Trønderkassa](#): Målet med ordningen er at ungdommer skal kunne realisere sine egne prosjektideer, og gjennom dette lære og trene på utvikling, planlegging, og gjennomføring og utvikle entreprenørielle ferdigheter.
- [BIO Trøndelag](#): Bedriftsintern opplæring (BIO) Trøndelag skal bidra til kompetansehevingstiltak i bedrifter.
- [Samarbeidsprosjekter mellom oppvekst-/utdanningssektor og arbeids-/næringsliv](#): Tilskudd til å gi barn og unge kunnskap om, identifikasjon med og stolthet over lokalt arbeids- og næringsliv.
- [Tilskudd til sommerjobb for ungdom](#): Trøndelag fylkeskommune fortsetter praksisen fra de siste tre årene og gir tilskudd til sommerjobb for ungdom også sommeren 2023.
- [Kystskogmidler](#): Fylkeskommunene skal i forvaltningen av ordningen legge vekt på å bygge videre på det arbeidet som er gjort i kystskogbruket.
- [Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, vedlikehold, tilstandsregistrering og annet for teknisk og industrielle kulturminner.
- [Tilskudd til verdensarv](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, skjøtsel, overvåking og andre nødvendige tiltak for kulturminner, kulturmiljøer og landskap i verdensarvområdet.
- [Tilskudd til tilstandsanalyse av verneverdige bygninger og båter](#): Tilskudd til tilstandsvurdering av verneverdig bygning eller verneverdig båt.
- [Tilskudd til brannsikring av tette trehusområder](#): Tilskudd til brannsikring for tette trehusområder med kulturhistorisk verdi.

Oversikt kunnskapsgrunnlag

KOSTRA/SSB	ssb.no	HUNT	HUNT dashbord	Frivilligsentraler	Norges Frivilligsentraler
Elevundersøkelse	udir.no	Fiskeridir. - ygdrasil	Akvakultur	Kulturminnesøk	Hjem - Kulturminnesøk
Ungdataundersøkelse	Rapporter - Ungdata	KS status kommune	Status kommune 2023 - KS	Husbanken	husbanken.no
Folkehelseprofil	Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI	Kommunebilde Statsforvalteren	Kommunebilde	Fremtidsverktøy	Velkommen til fremtidsverktøyet Norge 2040 - KS
Oppvekstprofil	Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI	Kommuneareal	Arealbruk i kommunene	IMDi	Tall og statistikk over innvandring og integrering IMDi
Barnehageundersøkelse	udir.no	Arealprofil	Arealprofiler 2022	Effektivitetsanalyse	regjeringen.no
Klimagassutslipp	Miljødirektoratet	Naturkampen	sabima.no	Kulturindeks	Norsk kulturindeks
Trøndelag i tall	Trøndelag i tall	Faktaside - frivillighet	Frivillighet Norge	Idrettsindeks	Norsk idrettsindeks
NHO-norgesmesterskap	Kommune-NM	Frivillige organisasjoner	Frivillige organisasjoner Trøndelag i tall	Anleggsoversikt	Anleggsregisteret.no
Vann-nett	VannNett-Portal	Omdisponering dyrka og dyrkbar jord	Omdisponering Trøndelag i tall		

Denne rapporten er utarbeidet for Trøndelag fylkeskommune og Rennebu kommune i samsvar med Kontrakt datert 16.08.2023. Våre vurderinger bygger på faktainformasjon som har fremkommet i intervjuer med kommunen og i dokumentasjon som Trøndelag fylkeskommune og Rennebu kommune har gjort tilgjengelig for oss, samt offentlig tilgjengelige data. PricewaterhouseCoopers (PwC) har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller kontrollhandlinger av Trøndelag fylkeskommunes eller Rennebu kommunes virksomhet. Trøndelag fylkeskommune og Rennebu kommune har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med Kontrakten. Rapporten og/eller informasjon fra rapporten skal ikke benyttes for andre formål eller distribueres til andre uten skriftlig samtykke fra PwC. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er lidt av Trøndelag fylkeskommune, Rennebu kommune eller andre som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet i strid med disse bestemmelsene eller Kontrakt.

PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid. Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.